

దేశీయ మహాజన సభావిధానము.

ఎ. రంగస్వామి అయ్యంగారి యుపన్యాసము.

II

గత 21వ తేదీ నాయంకాలమున గోఖలేమందిరమున పి.కె. తిలకంగారి రిఫరెన్సులై యుండ ఎ. రంగస్వామి అయ్యంగారు తమ రెండవ యుపన్యాసమును ప్రారంభించిరి. ప్రథమమున అయ్యంగారు మింకో మాల్లే సంస్కరణ మును గూర్చి కొంత ప్రసంగింపదగిరి. అధికారవర్గ పాలకుల వైఖరినిబట్టి మాల్లేప్రభుని యుద్దేశములు నెఱవేరినవి కావు. వై సంస్కరణము నొనర్చునపుడు రంగరాష్ట్ర లెట్టి నెఱుంగవచ్చునో గూర్చి ఎవ్వరు భేదముగారు సహా, పౌరసహా ద్యోగి వర్గము నొనరినవర్గముల కనుగుణముగ తీరున వర్తింప వలయునని చెప్పియున్నారు. ఈయద్యోగివర్గ మాతీరున వర్తింపదని మీరు భీతిలి యాతీరున వై విషయమును నొక్క పలుక వలసి యుండెను. భేదముగారి భీతి, వర్తమానమున నిర్వివాద మగు సర్వమై వెలయుటచేతనే, దేశసాంప్రదాయ యంత్రమున సివిలుసర్వము ఉద్యోగులకు ప్రవేశముండగూడదని దేశీయ మహాజనసభయను, మహమ్మదీయ మహమ్మదీయును కలసి పోరాడుచున్నది. సివిలుసర్వము ఉద్యోగుల భావముగూర్చిమాల్లే ప్రభువిల్లు చెప్పియుండెను. "మాను సంస్కరణముల క్రితమున నీ కార్యముల ప్రారంభించునపుడు సివిలుసర్వము ఉద్యోగులను మనతో నేకీకరింపవలెనని గాని మన కార్యము నెఱవేరదని నాకు స్ఫురించియుండెను." పిమ్మట వారు భేదముగారి వాక్యముల కొన్నిటిని పొందుపరచుచు కనిసివిలుసర్వము ఉద్యోగులు గమనింపదగి యున్నవని చెప్పిరి. "నాతనసంస్కరణముల నమలు జరుపుటయందు, అన్ని డిహియమెంటులలోని ఉద్యోగులును, అందు సివిలు సర్వము ఉద్యోగులు ముఖ్యముగను, ప్రజలయొ ప్రజానాయకులయొ కార్యములు సులువగునట్లు చేయుట విధియై యున్నది. వర్తమాన సంస్కరణములను వాంల యధికారులకు కొంత లోపముకలిగి, తమ పాలనా విధానముల యందు వారు మార్పుల నొనరించుకొనవలయును. ఈ విషయముల నీ యుద్యోగులు భిక్షుత్వార్థమున పరిగ్రహింపవలయును. ప్రజలయొ, ప్రజానాయకులయొ కార్యములను సుకర మొనర్చుటయందీ యుద్యోగు లక్షాంగీకారభావముతోడ చరించిన యెడల, ప్రజల సహకార ములవడక, అపజయమును నెలకొల్పిన వారగుదురు. ఇట్లు కోరుటవలన, ప్రజల తరపున వారి కార్యముల నన్నిటిని చక్కచెట్టుట కలవాటు పడిన సివిలు సర్వము ఉద్యోగులకు కష్టముగ నుండుననుటకు సంభావము లేదు. కాని ఉద్యోగులు మెని వివరింప బడిన తీరున ప్రజలతో గాని వారి ప్రతినిధులతో గాని కలసి మెలసి వ్యవహారముల చక్కచెట్టుట చాల యావశ్యికము"ని భేదముగారు చెప్పియున్నారు. మాల్లే భేదముగారి కాలమున సివిలుసర్వము ఉద్యోగులు వై తీరున హెచ్చరింపబడ, వర్తమానమున వెక్కిరింపప్రభువు తద్వ్యతిరేకముగ నుడువుచుండెను. సివిలు సర్వము ఉద్యోగులు తమ యధికారమును కొంత త్యజించుటకు గాని, ప్రజాప్రతినిధి సంఘముల వ్యవహారములలో నిర్ణయ మొనర్చుటకు గాని సమయము సమీపింపలేదని నీం వాదము. మే నెల 24వ తేదీని కాసన సభయందు వీరనిన వాక్యములే యిందుకు తార్కాణము. ఎనిమిది సంవత్సరములక్రితము మింకో మాల్లే సంస్కరణములవ్వారా సాధింప దగినవైన కార్యనిర్వాహక వర్గములవై కాసనసభల పరిపాలనము నేడు నెక్కిరింపబడు ప్రభుని యభిప్రాయములను బట్టి అసాధ్యములలో జేరిరి. కనుక వర్తమానమున అధికారవర్గ పాలకులు పడుచుండిన యిడుచులకు మూలకారణము వారి వివేచిత భావముగాని, ప్రజల శేషించి యుండు సంస్కరణముల విషయమున వా కొనర్చిన యదృష్టపణ ఆటంకములు గావు.

కార్యనిర్వాహక వర్గములు

మహాసభలు వెలువరించిన సంస్కరణ విధానముల యందలి యాశయములు పిచ్చియూహలు నడియూహలు గావని రుజువుచేయుటకు కార్యనిర్వాహక వర్గములగూర్చి యిందుకు విచారింపవలయును. సంస్కరణ విధానముల ప్రవేశపెట్టునపుడు, రాష్ట్రీయ కార్యనిర్వాహక వర్గములయందు దొక భాగ తీరుననున్న, సామ్రాజ్య కార్యనిర్వాహకవర్గమునందొక భాగ తీరుననున్న స్థలముండునట్లు దొరతనమువా లేర్పాటుచేసి యున్నారు. రాష్ట్రీయ కార్యనిర్వాహక సంఘములయందు నాయకు సభ్యత్వములున్న వీర కాలము రెండు సభ్యత్వములును, సామ్రాజ్య కార్యనిర్వాహకవర్గమునందు వారు సభ్యత్వములుండు

నంతకాలము నీ సభ్యత్వములును, హైందవుల కొనగ వలసి నదని యిత్రము కాంగ్రెసు మహాసభ కోరినది. రాష్ట్రీయసంఘముల యందు మరియొక హైందవుని చేర్చుకొనుటకు దొరతనము వారి చచ్చి గించి యున్నట్లును, సామ్రాజ్య సంఘవిషయమున మాత్ర ముభయ కక్షలవారే కాభిప్రాయములు గానట్లును సంగతి సందర్భములను బట్టియూహ చేయు దగియున్నది. సామ్రాజ్యసంఘ సభ్యత్వముల గూర్చి సులువుగ పరిష్కరించుకొన వచ్చును. కాని కాసన సభా నియోజిత సభ్యుల కార్యనిర్వాహకసంఘసభ్యుల నెన్ను కొనవలెనను భారతీయుల కోరికను దొరతనమువా చెరించు చున్నారు. దొరతనమున చేరిన అన్యులు కొందరుగూడ దొర తనమువారిని సమర్థించుచు భారతీయులవాదమును ఖండించు చున్నారు. కాసనసభలు మంత్రుల నెన్నుకొనుట నెచటనైన కలదా? కాసన సభాసభ్యుల యభిప్రాయముల ప్రకారము మంత్రులు రాజ్యతంత్రమును నిర్వహించుట అసందర్భము కాదా? యని మీరు వాదించుచున్నారు. అట్లయినచో, కార్యనిర్వాహకసంఘ ములయందు హైందవులకు స్థలము నిచ్చుటయందు దొరతనము వారి యుద్దేశ మేమి? వెనుక, కార్యనిర్వాహక వర్గముల యందు సివిలుసర్వము ఉద్యోగులును, ఇంగ్లండునుండి బయలుపడెదలిన ఒకరిరువురు నిపుణులును ఉండెడివారు. ఈ విధానమునే అమలుననుండు భారతీయు డొక డుండవలయునని దొరతనమువా లే విధింపవలయును? పాలకులు ప్రజాప్రతినిధ్యసూత్రముల సంగ్రహించియే తదనుసార మిట్టి నిబంధన మొనర్చిరి. అట్టిచో కార్యనిర్వాహకసంఘ సభ్యుడు ప్రజాప్రతినిధులగు కాసన సభాసభ్యులచే నెన్నుకొనబడవలెనని కోరిన యాదేశపణ మేమున్నది? ఇట్లు కోరిక పోయినచో, పలుకుబడిగలవారీస్థానముల జొరుకొనుటయు మున్ను గాగల యిబ్బందులుండి ప్రజలక్షేమము పరిగణింపబడ నేరదు. కార్యనిర్వాహక వర్గములకు హైందవుల నియమించుటలో ప్రాతినిధ్య సూత్రములే గమనింపవలెనని చెప్పచు, యిట్టి బాధ్యు డగు హైందవుడు తన చెంతనుండ రాజప్రతినిధి తనకార్య ములను చక్కగ నిర్వహింప గలడని, మాల్లేప్రభువు 1909 సం॥ మున తమ్ము జూడవచ్చిన మహమ్మదీయ రాయబారులతో ననెను. ఈ సభ్యుడు హైందవులకు గూడ బాధ్యుడై యుండ వలెననియు యాతని నియోజించి యాతనివై కాసనసభ లధికారము గలిగియుండిన గాని వైశ్వితియేప్పడ నేరదని చెప్పచు కాంగ్రెసువారిట్టి సభ్యుని వాదించు చున్నారు. దొరతనమువారి నాశ్రయించుకొనిన వారల కీ స్థానములు లభ్య పడగలనను నాశక్తిలే, డాక్టరు శాయరు మున్నగువారు, కార్యనిర్వాహక సంఘముల యందు హైందవులధికముగ నుండవలయునని వాదింతురు. ఇంగ్లాండులో మంత్రులు సార్వభౌమునిచే నేర్పాటుచేయవలెననుండి గాని నియోజింప బడలేదని చెప్పి నియోజనమును వలదంచురు. పార్లమెంటు సభా సభ్యులలో ననేకులు తమ సమర్థింపబడినయెడల, నేమంత్రు యైన తన విప్యక్తధర్మమును నిర్వహింపగలదా? సభ్యుల సమర్థనమున ప్రజలు మంత్రీయందు విశ్వాసముతో నున్నారనుట. ఇట్లు ప్రతి మంత్రీయు ప్రజల విశ్వాససాక్షుడై యుండుట నియోజిత సభ్యులు కార్యనిర్వాహకవర్గ సభ్యుల నియోజించుకొనుట గాదా? ఇదిగాక ఇండియాదేశపు కార్యనిర్వాహక వర్గములను, ఇంగ్లాండుదేశపు మంత్రీవర్గమునకును చాల వ్యత్యేత మున్నది. మంత్రు లందరు నెక్కిరింపబడు ఏక కార్య నిమగ్నులు. హిందూదేశ మీ విషయముల నాంగ్లదేశమునకు శిభిన్న మై యున్నది.

కాసనసభా పరిపాలనము.

మహాసభ లనుమతించిన సంస్కరణ విధానము మహా ప్రభువు పాలనా విషయములందు కార్యనిర్వాహక వర్గములు కాసనసభల యధికారమునకు లోపై యుండవలెనని కోరుచున్నది. ఈ యధికారమును రెండుభాగము లొనర్పవచ్చును. ఆర్థికపరిపాలనా క్షేత్రము యొకటి. దొరతనముల పాలనా విధుల నిర్వహించుట రెండవది. కార్యనిర్వాహక వర్గములు తమ విప్యక్త నిర్వహణమున నీ సూత్రముల ప్రకారము నడచుకొనవలయునని కాసనసభలు కొన్ని సూచనములు జూపియున్నవి. వై సూచనముల నమలులోనికి దేవలయునని నురి యొకసారి సభలనొక్కపలికిన కార్యనిర్వాహకవర్గము వారా సూచనములబట్టి నడచుకొనవలయును. సంస్కరణ విధానమున నూచింపబడిన నీయంశములు నాగరికత యంతముగు ప్రతిదేశ గుండున అమలుననున్నవి. కాసనసభల యాజ్ఞలను తిరస్కరించి, తమవైచిత్రి ప్రవృత్తి ననుసరించి నడచుకొనుటకీ కార్యనిర్వాహక వర్గముల కధికార మెటులకలిగి? ఆంగ్లదేశమున కార్య

నిర్వాహక వర్గములు కాసనసభల యధీనమైయుండ నీదేశమున గూడ నట్లు జరుగుట వ్యాయవిరుద్ధమా? అనధికార సభ్యుల సంఖ్యను మోస్త్రేప్రభువు వృద్ధిచేసినపుడు, తనూలమున తమ స్థితి అపాయదశ నొందినదని సివిలు సర్వము ఉద్యోగులు వెఱగండిరి. "అనధికారసభ్యులు ప్రజలహితమునకై పాటుపడుదురు కాన కాసనసభలు హద్దుమీరి చరింపవు గనుక కార్యనిర్వాహక వర్గములు వెఱగంద నగత్యములేదనియు, ఏ సూచనము వైన నిరాకరింప రాజప్రతినిధి కధికారమున్న దనియు" మోస్త్రేప్రభువు ప్రత్యుత్తర మిచ్చియుండెను. అనధికారసభ్యుల యెడ నపవిత్ర్యమేల వక్కాణింప వలయునో తెలియ రాకున్నది. వీరయందు విశ్వాసమునుంచియే ఇండియా దొరతనమువారు సంస్కరణమును ప్రారంభించియున్నారు.

వైశ్వితన వచ్చించి అయ్యంగారు భూములకు పన్నునే యు నధికారము కాసన సభల కుండుట దేశమునకెట్లుపకారిగ నుండునదియు వివరించి, పిమ్మట మూడవ యుపన్యాస విషయమును నూచించిరి.

(ఉపన్యాసములు 25వ తేదీ రాత్రి బొంబాయి నగరము న కుపయనమై యున్నారు. మూడవ యుపన్యాస మెప్పుడు జరుగునదియు మున్నుండు ప్రకటింప బడును.

నిమ్మజాతి సేవాసమితి.

ధర్మవరమునుండి శిరిషి ఆంజనేయులు గారిట్లు వ్రాయుచున్నారు.

ధర్మవరమునగల పంచమ జాతివారి 96 ఇండ్లలో 101 కుటుంబము లిమిడియున్నది. మొత్తమునవీరికున్న యాస్తి 3000. ఇందులో 86 కుటుంబములు బుణగ్రస్తము లైనవి. వీరికిగల యప్పుడు 8700గల బరిగణింప బడినది. ఇందు ధన సంపాదనము గల సంసారములు సయితము చేరియున్నవి. వీరు బుణజాతల వలన బహుకష్టములకు బడుటకు గారణము మద్యపాన దుర్వ్యయచుని తేలికది. వీరిని సంపన్నులుగఁ జేయుటకు ద్రాగుడు దొంగిలించుట తప్ప నేలుమాన్యము లేదు. ఏతత్కార్య నిర్వహణమునకై కడచిన "ఏప్రత్" మాసారంభమున నీ నిమ్మజాతి సేవాసమితి మా మండల సహాయకర గ్రాహులగు టి. ఎన్. నేంకటస్వామి నాయుడుగారిచే స్థాపింపబడినది. నిమ్మజాతులలో నెలకొనియుండు దుర్వృత్తుల నడంచి సాధ్యముగు నంత వజ్రు వారి పురోభివృద్ధికి దగినరీతిఁ జైంకర్య మొనర్చుటయే యీ సేవాసమితి ముఖ్యోద్దేశము. రెండు నెలలక్రిందట ధర్మవరమున కలరావ్యాపింపి నప్పు డీ యుద్దేశము చాలమట్టునకు ఫలకరియైనది. పంచములలో యువకుల విద్యాభివృద్ధికి సభికుల మూలమున నొక రాత్రి పాఠశాల నెలకొల్పబడి చక్కగఁ బని జరుగుచున్నది. అందిపుడు 26గురు యువకులు వృద్ధి మొందుచున్నారు.

ఈ సేవాసమితి చేసిన ప్రయత్నముల ఫలితము నిర్ణయించుటకై గత శనివారము నాయంకాల మాటు గంటలప్పుడు సాంఘిక సమావేశము జరిగినది. అట్టియెడ నీ క్రింది తీర్మానము లుపపాదించబడినవి. (1) ఈ సమాజమునకు సహాయాధ్యక్షులుగ నున్న నేంకటమెహమ్ నాయుడుగారిచ్చి టినుండి నెలవుమీయె తెల్లనందున వారి స్థానమున ధర్మవరము తహసీలుదారు ఏ.డి. గుంధూరావు గారి నెన్నుకొనుట. (2) పంచములకుఁ బ్రత్యేకముగ నొక పరపతి సంఘమునేర్పఱచి బుణమిచ్చుట ముఖ్యవసరమని తెల్పుచు నందు విషయమై అనంతపురము సబ్ డివిజన్ పూరి గారి యాశయము నెఱుంగఁగోరుట. (3) సభికులలో దినమున కొకగు మూల గూడెము నకు వెళ్ళి వారితోగలసి మెలసి వారికి త్రాగునీరునని చెడుగులు— వస్తు తత్వము— అన్యాయసంపాదనా విధానమునున్నగు విషయములకు భారత భాగవతాదుల యందలి నీతి కథల మూలమున దెల్పుట. (4) ప్రతి సోమవారమున (సంతనాడు)ను, గౌరవ పాత్రులగు నియమిత సభికు లైదుగురు కల్లంగళ్ళ దగ్గఱకుఁబోయి మద్యపానమువలని కీళ్ళను సప్రమాణముగ విశదీకరించుచు వారి నాపథ్యము నుండి మరలించుట. (5) ధర్మవరమున నేటలో నిరుద్యోగులై తిరిగెడు కోడెకాండగు సోదరుల యభివృద్ధికి రాత్రి పాఠశాల నొకటిని స్థాపించి పనిచేయుట— ఇందులోఁ బై నాలుగంశముల ఫల ప్రదర్శనములుగఁ దీర్పానింప బడినవి.

కూనూరునకు నీటి సరఫరా జరుగుచుండిన చెరువు ప్రక్క వైదుగురు తోడాలు తమ పశవులనుమేసిరి. అందుకు గాను మేబట్టిలుగారు వాంలకు చెరి రూపాయి చొప్పున జూల్కానా విధించిరి.

సంఘ సంస్కరణము

—:::—

జాతీయత.

గడచిన గుంటూరుజిల్లా సంఘసంస్కరణ సభయొక్క అధ్యక్షోపన్యాసమును పలువురు విమర్శించిరి. కొందర మూలగ్రముగ తమవీక్షణమును వెలిపిరి. మఱికొందఱు కొన్ని విషయములగుర్చి తమయాక్షేపణముల దెలుపుచు తీవ్రముగ విమర్శించిరి. ఆంధ్రదేశములోని సంఘ సంస్కర్తలయొక్క యోగ్యతనుగూర్చియు సంస్కరణ విషయములను గూర్చియు వైయుపన్యాసమును కొంతవరకు చర్చించబడి అవి జాతీయాదర్శములకు ఎంతవరకు అనుకూలములో ఏది ప్రతికూలములో నాకు దోచినవిధముగ దెలిపియుంటిని. ఇప్పుడు సంస్కర్తలు జేయదలంచిన సంస్కారములు విజాతీయములని వాదించు సనాతన ధర్మవాదులుగాని సంస్కర్తలుగాని నాయుపన్యాసమును విమర్శింపక పోవుటకొంత యాభాగమును గలిగించి నది. బ్రహ్మసమాజపద్ధతులు జాతీయాదర్శములకు భిన్నము లా యనువిషయము ఆయుపన్యాసమున ప్రధానాంశముగాదు. కాని ఉపన్యాసవిషయమునకు సంబంధించినంతవరకు సందర్భ వశమున బ్రాహ్మసమాజమునకు ఆంధ్రదేశమున కాలగుదురు నప్పటికిని విజాతీయమయ్యెనని జెప్పియుంటిని. బ్రాహ్మసమాజము ఎప్పుడు విజాతీయ మయ్యెనో ఎవరు దాని నట్లు జేసి రోయను విషయము కేవల సంఘ సంస్కరణోపన్యాసములకు విశేషసంబంధము లేకున్నను బ్రహ్మసమాజము నాద్యంతముగ ఖండింప నొట్లక రామమోహనుని యొక్కయు బ్రహ్మసంఘము యొక్కయు విధానముల భేదములను సూచించ వలసినవాడనైతిని. ఆధునిక బ్రాహ్మసమాజములు 'తప్పజది వితి వేమిర అచ్చయి' అని ప్రబ్బించగ మా పంతులె యిట్లు జెప్పెనను విద్యార్థివలె తమ యవకతక లన్నియు నందటిపై జుట్టి బ్రాహ్మసమాజము విజాతీయమే యయిన యెడల మొదటి నుండియు నది విజాతీయమే యను ప్రత్యుక్తములు కేవల సంఘ సంస్కర్తలకు సహాయము జేయలేకపోయినను రామమోహనునకును ఆయన ఆదర్శములకును మాత్రము కొంత యపకర్తి పాటించునట్లు నిశ్చయము. అందుచే బ్రాహ్మసమాజమును గూర్చి నేజెప్పిన దానివిషయమున గలిగిన ప్రతివాదములను కొంతవరకు విమర్శించెదను. నాయుక్తము నాలుగు వ్యాసములలో ముగింపగలుగునని తోచుచున్నది. (1) విశ్వజనీతమును జాతీయతముగల సంబంధము (2) అక్షర - రామమోహనుని (3) దేవేంద్రనాథతాతూరు - కేశవచంద్ర సేను. (4) హిందూమతము.

విశ్వజనీత — జాతీయత.

హిందూవిజ్ఞానము విశ్వజనీతము వ్యతిరేకమయినదిగాదు. పాశ్చాత్యనాగరికము ఆచరణలో నెట్లున్నను సర్వజనసౌభ్రాత్రమును గుర్తించినదిగాని సర్వభూత సౌభ్రాత్రమును వారింకను ఎఱుంగరు. హిందువులు మాంసభక్ష్యులయినచో భాగు పక్షులగు వాదించిన రామమోహనుని సౌభ్రాత్రము పాశ్చాత్యుల కొలుబట్టులోనే కొలవబడినదని తోచెడిని. సాధ్యమయిన హైందవేతర విజ్ఞానమునకు కొల్లరియగు భూత సౌభ్రాత్రమును వివచి విశ్వజనీతముగూర్చియే నే ముచ్చటించెదను.

విశ్వజనీత మూడువిధములుగ నుండవచ్చు. రాజీజయము, సాంఘికము వైజ్ఞానికము. కొందఱి విశ్వజనీతమైయుంటి విషయమునను పూర్ణమయినదిగాక కొన్నిట కొఱవడియున్నది. కొందఱు మత సాంఘిక విషయముల విప్లవకారులును అరాక్షకులునైనను రాజీజయ విషయముల దాస్యమును నిరసింపసాహులుగాదు. నీజయ కియ్యలనినదానిని నీజయకమృని ఏమిఁచుచుంపు జెప్పకయే రాజీయ పాత్రత్వమున మునిగియున్న యూదులకు బోధించి జీససు ఆత్మరక్షణము గావించుకొన యత్నించెను. అందువల్ల నే పదేదేయుల స్వాతంత్ర్యమును గోల్పొచ్చుచు పరదేశీయుల సమర్థులు పాదు మాచే బానిసలుగ నేలబడుటకే అర్హులను గ్రీకు సిద్ధాంతమును పాశ్చాత్యు లిప్పటికిని ఆలంబించుచున్నారు. ఈ సిద్ధాంతముయొక్క దుష్ఫలమే లోకమునందలి ఇప్పటి రాజకీయ కల్లోలములకు కారణమయినది. జీససునందు "ఎక్కువ" గౌరవముగల కేశవ చంద్ర సేనుడు శురువు ననుకరించుటయే గాక మించెనయ్యు జెప్పవచ్చును. ఈ బోధ మన బ్రాహ్మ యహ శయ్యలలో కొందఱిలో ధరింపక పోలేదు. రాజకీయ సౌభ్రాత్రవాదులు బ్రెజిలునుజును జర్మనులను సోదరులుగారా! బ్రెజిలు యమును జర్మను సోదరులు పోలిందిన నేమి బ్రెజిలును సోదరులు పోలిందిననీమి. ఈ జాతీయ భేదములే లోకమునిప్పుడు యహోల్లాసమున నుండినది అనువృత్తితో కొందఱు వాదించినవి. ఈ వాదమునే అనుకరించినదెవరైన ఈ లోకమున

జనులు పరద్రవ్య పరదేశపాలనా పేక్షలు వీడి దివ్యులయిననె దప్ప రాజకీయ విషయముల నీ వాదన మనుకరించి సర్వ స్వాధ్యములను గోల్పోవనన్న జాతులకువలెనే భౌతికాలపు జాతులను నశించుటయే గాక స్వరక్షణోపాయమున కసమర్థములగు ఇప్పటి జాతులవలెనే రాజకీయసౌభ్రాత్ర మెఱుంగని ప్రాచ్య ప్రతీచ్య జాతులను మహాభూతచణంబునముంచి మూల సిద్ధాంతమునకే ముప్పు దేకమానవు.

అట్లయినచో సౌభ్రాత్ర మంతటి విషమతల్యమా యని ప్రశ్నింపవచ్చును. దేశకాల పాత్రము నెఱింగి సద్వినియోగము జేయనిచో మధురా హాగములును ప్రాణ కంటకములు గావచ్చును. అట్లని త్యజింపరాదు. రాజకీయ సౌభ్రాత్రము దేశభిక్షునను వల్లనే పొందవచ్చును. దేశీయస్వాతంత్ర్యము వల్లనే అంతర్జాతీయ సభ్యత సమకూరగలదు. బానిసకు ఒక జాతిలో పూర్వపు రోమకదేశమునందును దక్షిణాఫ్రికా మున్నగు కల సదేశములందును రాజకీయ వ్యవహారములలో వోట్లుచ్చుటకు నాగరిక సభ్యత ఎట్లులేదో ఆధిపత్యుననే అంతర్జాతీయ పరిభాషలో స్వాతంత్ర్యములే దేశములు ఎంతనాగరిక మంతములయ్యెను ప్రత్యేక వ్యక్తిత్వములేక పోవుటచే సభ్యత్వమును పొందజాలవు. జాతీయత స్వాతంత్ర్యము ద్వారా అంతర్జాతీయ సభ్యత్వమును బొందుటయే రాజకీయ సౌభ్రాత్రమును బొందగలుగు మార్గము. అందుచేత నేమిదో అనుపేరుగల ఆంగ్ల తత్వవేత్త ఒక జాతి దేశీయులు మఱియొక జాతిపై ప్రభుత్వము జేయుటయనగా తనకళ్ళమే కాలేదని వచించి యున్నాడు.

అటులనే సాంఘిక మతవిషయములందును సర్వస్వత్వమును ప్రపంచములోని వివిధ సంఘముల యందును స్త్రీలకు (persona) ప్రత్యేకవ్యక్తి అంగీకరించబడలేదు. సత్రీస్వాతంత్ర్య చుక్కటి యనునదివిధివాక్యముగ పరిగణించ బడుచున్నది. హిందూదేశమున చాలవరకు బ్రాహ్మణులు విద్యాభివృద్ధులు, త్నాత్రియులు ప్రాధికమును కైగ్రులు వాణిజ్యధనమును కూడులు భూపతుధనమును గలిగియున్నారు. ఇప్పుడు కొన్ని పరిస్థితులు మారినను వారు పూర్వసాధనములచేత నేజీవనముజేయుచున్నారు. పంచములు మున్నగువారు మాత్రము తమపూర్వపు వృత్తుల గోల్పోయి నిరాధారులై వ్యవసాయపు కూలీలుగ నున్నారు. చాతుర్వర్ణములవారు తమ వృత్తులను వారికి పంచి యిచ్చుట శ్రేయస్కరము. ఈ విషయమున (socialistic principles) సమత్వ భక్త్యములను క్రమక్రమముగ బ్రవేశ నెట్టవలసి యున్నది. సాంఘిక మత స్వాధ్యయములును సంపాదించు కొనుటకు ఎల్లజాతులుకలసంపూర్ణమయినఅనకాశములు గలిగి యుండవలయును. విద్యావ్యాపనము చేతిపనుల యభివృద్ధియే ఈ విషయ పరిస్థితులను బోగొట్టగలవు. రాజకీయ స్వాతంత్ర్యమును గోరుచు సాంఘికమత స్వాతంత్ర్యముల నితరుల కియ్యవొల్లనివారు ధర్మము - తన్నియెఱిగినను విశ్వజనీత తను బూర్ణముగ నెఱుంగనివారనియే చెప్పవలసి వచ్చును. నైమాను విధములయిన సౌభ్రాత్రమును ఒకే ధర్మముయొక్క ప్రత్యయూపమని చెప్పవచ్చును. త్రిమాత్రాత్మకమగు నీ దేవతయొక్క విశ్వరూపమును సందర్శింపజాలని వానికి ఆమె యొక్క వికృతరూపమే బాడకట్టినదని చెప్పవలసి యున్నది.

మఱియును రాజకీయ స్వాతంత్ర్య ద్వారమున రాజకీయ సభ్యతను ఎట్లు పొందగలుగుచున్నామో ఆ విధముననే సాంఘికమత సౌభ్రాత్రమును పొందగలుగుదుము. జాతీయోక్త మత సాంఘికధర్మము జాతీయ జీవునకు శరీరమునంటిది. ధర్మ సాధనమునకు ప్రతి వ్యక్తికిని శరీరమెట్లు ఆద్యమో జాతీయ జీవుడుసాంఘికమత ధర్మమునుఆధారము జేసికొని ఆత్మోపలక్షినిబొందవలయును.ఆత్మగౌరవ మెఱుంగకఆత్మీయస్వాతంత్ర్య రక్షణము మెల్లక సర్వసౌభ్రాత్రమునను నెండమావుల కాకించి తన రాజకీయవ్యక్తి నిరసంపదేసికొనుటయే గాక ఇప్పటి మహాగ్రామములకు కారణములగు రాజకీయ వ్యవస్థలవలెనే జాతీయముగు సాంఘికమత శరీరముల పోషణముల ద్వారా సౌభ్రాత్రమును వీక్షింపజాలని సాంఘికమతవ్యక్తి, నేల విడిచి సామర్యమువానివలె విఫలమనోరథమై సృష్టిధర్మముయొక్క ప్రవాహమునకు ఎదురేడలేక వెడత్రోవబట్టి నలించునని ఎన్న దగియున్నది.

హైందవ విశ్వజనీతము బ్రాహ్మసమాజ మొసంగినచో దావులుగుర్చి అస్పృశ్యేయుల పూర్వవర్తిత్రమును పూర్వ విజ్ఞానమును ఎరిగిన కృష్ణవర్ణత్రక జీవన ప్రక్రియను ప్రశంసింపజాలను. విశ్వభౌతికత సాదృశ్యముగ విమర్శించి గమ్యస్థానము జెందుటకై పోటుబడుచున్న మన సంఘమునకు బ్రాహ్మసమాజము విశ్వజనీతరకపుట గ్రుడ్డునెట్టిపిల్లను పెక్కిరించినట్లుగను.

జెన్నవ లక్ష్మీనారాయణ

గ్రంథ స్వీకరణము.

1. రూపలత 2. రాజన్వి 3. తత్వార్థ ప్రదర్శిని 4. బద్ధి నీతులు:— ఈ గ్రంథములు మాకార్యాలయమునకు పంపబడినవి కృష్ణభూతతో నందు కొంటిము. వీనిని గూర్చి మా అభిప్రాయమును ముందు ప్రకటించెదము.

1. రూపలత:— ఇదియొక అపూర్వనాటకము. ఫిలామరము ఆర్. సి. హెచ్. హైస్కూలు ప్రధానోపాధ్యాయులగు మాచి నరసింహంగారు (వి. ఏ.) గ్రంథకర్త. వెల రు 0-14-0.

2. రాజన్వి:— ఇది శ్రీ కవీంద్రనాథ కవీంద్రప్రణీత మగు నకల. గరిమెళ్ల సత్య గోదావరి శక్తిగారిచే నాంధ్రీకృతము. వలయువారు వావిళ్ల రామస్వామిరాష్ట్రీ అండు సన్ 192 ఎస్ససేను చెన్నపురి అని వ్రాయవలెను.

(3) తత్వార్థ ప్రదర్శిని:— శ్రీమత్పరమ హంస పరబ్రహ్మనంద యోగీంద్ర సరస్వతీ స్వామిలవారు గ్రంథకర్త. వెల 0-5-0. వలయువారు స్వామిలవానికి బ్రహ్మనందా శ్రీమము తిరువణ్ణామలె అని వ్రాయవలెను.

(4) బద్ధి నీతులు:— ఈ గ్రంథము బద్ధి భూపాల విరచితమగు ప్రాచీనగ్రంథము శ్రీ రామనిలాస గ్రంథమాల వారిచే ప్రకటితము. వెల రు 0-4-0. వలయువారు నిలయము వారికి పితాపురమునకు వ్రాయవలెను.

హెమామురాలు ఉద్యమము

పూనా, జూలై 25:— పూనా దక్కను సభాధ్యక్షుడు హారున్జి ఎ. నావ్యగారు, కార్యదర్శులు ఆప్టి హుస్సేన్ గారు సభాసంఘమువారి సలహాతో బొంబాయి దొరతనమువారి ద్వారా ఇండియాగన్ను జనరలుగాకి, బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమున స్వపరిపాలనము గారలెనను ఆశయమును రాష్ట్రీయాధికారులవ్యతిరేకాభిప్రాయములతో జూ మటనలకదేశమునంతట కాలిఫిలి చాల వైమచ్యముగ మారుచున్నదని యొక సాని నిష్యసరి. ఆ సానినిష్యమున నిట్లు వాక్యమబడెను. పరిపాలనాక్రమమున కొన్ని మార్పులు గలుగవలయునను రాజకీయ కార్యక్రమమునకు ప్రతికాముగ మదరాసు మోతనమువారు దేశరక్షక కాపనము నన్వాయముగ నుపయోగించిరి. నీ సెంటు ఆరండేలు, వాడియా గారలమీద న్యామప్రకార మోపింపదగు నేరారోపణములు సాధారణ కోర్టులలో విచారింపదగియున్నవి. అవి అందులకు దగియుండలేదని నటింపవచ్చు. ఆ ప్రాతినిధ్యాంతమున నిట్లుదహరింపబడెను: "హిందూదేశ మత్యంత వచ్యముగోదను, ఏషియాదేశు తన ప్రత్యుత్తములుగ గానోపు నీర్దిని కార్యము పొందెంపబడినది. దులకు ప్రత్యుత్తముగ సూచింపబడిన దాని ప్రకారము హిందూదేశ సామ్రాజ్య కాపర సభ్యులతో దారుగ నానాచించి పని చేయుటకును, వారయందు నయ్యము గడిగి యుండుటకును మారుగ వారు కొంత దూరముననే నానాచీను బడుచుండిరి. భారత జాతీయ సభానాయకులయొక్కయు, మహాత్మీయు సభానాయకుల యొక్కయు అభిప్రాయములు బుట్టదాఖలు చేయబడినవి. హోమురూపు నాయకులలో కొందరు నిర్బంధావాస క్షు పాల్గొందుచుండిరి."

ఫోర్టు సెంటు జార్జి గెజట్.

నెలకు 80 రూ॥ ల వేతనమువై విశాఖపట్టణము ఏ. వి. ఎన్. కళాశాలయందు అప్పర్ సబ్బాడీ నేటుగానున్న జి. కృష్ణమూర్తి పంతులుగారు విశాఖపట్టణము డివిజనును నినుమింపబడిరి.

గుంటూరు డివిజనుకు అప్పురు సబ్బాడీ నేటుగా యున్న డి. కృష్ణయ్యగారికి 1 మాసము జీతమువైని నెలవొసగబడినది.

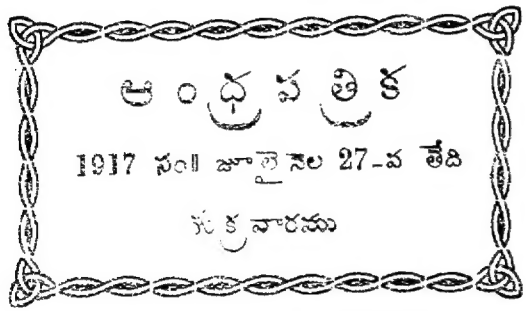
8-వ స్కెలు నందుండి జిల్లాపరిమాను యండిన ఎస్. వారాయణయ్యగారు నందియూర్ ఫారమునకు బంపిజేయబడిరి.

చెన్నపురి ఉత్తరపురేంజి పోలీసు డిప్యూటీ కమిషనుగారును డివాకెబల్ డి. పరాంకుశము వాయుడుగారికి యూ నెల 25. వ జేతనము 1 మాసము జీతమువైని పై లియ్యబడినది.

కర్నూలుజిల్లా డివిజన్ ఆఫీసరులు, శానిటరీ ఆఫీసుగారును కె. ఆర్. సీతారామయ్యగారికి 2 మాసములు జీతమువైని నెల వొసగబడినది.

విషయానుక్రమణిక.

దేశీయమహాజన సభావిధానము	2
సంఘ సంస్కరణము	3
ప్రధానవ్యాసము	
హాస్య ప్రసంగము	4
వాక్యము - వ్యాఖ్యలు	5
స్థానికవాక్యము	6
వృత్తాంతములు	7
విరోధానుభవసంగ్రహము	
విదేశతంత్రీవాక్యము	8-9
దేశీయ తంత్రీవాక్యము	10
ఇంగ్లీషు తంత్రీవాక్యము	11-12
స్వాతంత్ర్యము, దక్షిణాఫ్రికాలోని భారతీయులు	13

హాస్య ప్రసంగము

దేశీయులమునను స్వాతంత్ర్యము బొందుదు రనిన భారతీయులకు సంతసమే బెల్లియము స్వాతంత్ర్యము బోగొట్టికొనినపుడు భారతీయులు దుఃఖించిరి. ఇట్లాండు ప్రజలకు విమోచనము కలుగుచున్న దనిన, భారతీయులు గూడ సంతసమున పొందుచున్నారు. మాకాయవ్యము, మాకారోగ్య మని హైందవవైజములో లేదు. ప్రాచీనదేశములో స్వాతంత్ర్యసంపాదనముకొరకై పరివ్రతము జరుగుచున్నదని రాజారామమోహన రాయలు ఆంగ్లదేశమునకు ప్రయాణము చేయుచున్నపుడు విని, పొందిన ఆనందమునకు మేర లేక బోయెను. స్త్రీ స్వాతంత్ర్యము ఆంగ్లదేశమున ప్రసాదింపబడినదని తంత్రీవాక్త చేరగనే, మా సంతసము నపుడే వెలిబుచ్చితిమి. హైందవ వాక్త ప్రకటనయ్యియు యటులే గావించెను. ఆంగ్లసామ్రాజ్యమున ప్రతిజాతీకిని రాజకీయ మోక్షము గలుగుచున్నపుడు, ఒక్క భారతజాతి మాత్రమెట్లకాలము నిట్టి క్షితితో నుండుననుట యసంభవము. స్వాతంత్ర్యవాతావరణమున నిరుంకుశము పెరుగ సేరదు. దోహదములేక కృశించును. స్త్రీలు సహజముగ మార్గవ స్వభావము గలవారలు. భారతీయుల నిస్సహాయస్థితిగ మనించి సానుభూతి తెలిపెద రనుటకు సందియములేదు. తమ నియోజక స్వాతంత్ర్యమును హైందవుల లాభము కొరకై వినియోగించెదరనియు విశ్వసించబడుచున్నది. నిన్న మొన్నటివరకును స్వాతంత్ర్యము కొరకై తమ యావచ్ఛక్తిని భారపోసిన స్త్రీస్వాతంత్ర్యవాదిను లొక నైపునను, స్వాతంత్ర్యపు రుచిని చవిగొనబోవుచున్న ఐతిహ్యప్రజలు మరియొకనైపునను భారతదేశ స్వకరివాలనా ప్రధానమునకు తమ కలుకుబడిని, ఆచరణమును, హక్కులను, వినియోగించెదరనుట నిశ్చయము. ఇట్టి పరిస్థితులలో స్త్రీస్వాతంత్ర్యము భారతీయుల కాగ్రహము కలిగించినదియొక మహా మహామయ కలగ నెనట! హైందవవాగ్ధిప్రాయము దీసికొని నవసరముగలిగిన సమయములందు యది నిర్లక్ష్యము చేయబడుచున్నది. నిర్బంధశాసనముల నమలులో బెట్టునపుడు హైందవవాగ్ధిప్రాయ మే మాత్రము సరకు జేయబడినది? యుద్ధానంతర సంస్కరణముల గూర్చి హిందూ

దేశప్రభుత్వము వారికిని, కార్యదర్శిగారికిని రహస్యముగ నాలోచనలు జరుగుచున్నవని వారి వచనములే నిదర్శనము. హిందూదేశమునంతను కలవరపరచుచున్న దీ విషయమే గదా? తమ సంస్కరణవిధానమును ప్రచురించి యందుపై ప్రజాభిప్రాయము దీసికొని, ఎల్లరకు సంగీకారముగ పద్ధతిని దొరతనమువారేల అవలంబింపగూడదు? గూఢాలోచనల కిందు యవసరమేల గలదు? ఇట్టి ముఖ్యావసరవిషయములలోనే ప్రజల భావములు గమనింపబడ నపుడు, హైందవుల యభిప్రాయములతో నవసర మే మాత్రమును లేని స్త్రీస్వాతంత్ర్యవిషయములో భారతీయులకు కోపము గలుగునేమో యని యొక మహావ్యక్తికి సందియము గలిగెనట! ఇటుల వచించుట భారతీయుల శారవింతుటకో, భారతీయుల దృఢీకరించుటకో, యూహింపవచ్చును.

జూలై నెల 19-వ తేదిన పార్లమెంటుసభలో, స్త్రీలకు నియోజక స్వాతంత్ర్య మొసగుట యవసరమా యను ప్రశ్న చర్చింపబడుచుండెను. అరువది లక్షల మంది స్త్రీలు పార్లమెంటు సభ్యుల నెన్నికొనుటకు స్వాతంత్ర్యము గలవారగుట వాంఛనీయమా యని తీవ్రముగ వాగ్వాదము జరుగుచుండెను. సంగ్రామోద్దేశ మేదియో తిరిగి మదియొకమారు సంస్మరింపబడెను. స్వల్ప రాష్ట్రస్వాతంత్ర్యము కొంతై సంగ్రామమున దిగి, ధనప్రాణ నష్టము సరకు సేతుక ఆపావము కొనసాగింపుచున్న మూలనూత్ర మెన్నియని తర్కింపబడెను. బెల్లియము మొదలగు విదేశ రాష్ట్రీయుల విముక్తికై పోరాడుచూ, స్వదేశమందలి స్త్రీల సంధికార బంధురమున నుంచుట యేటి వ్యాయమని వలువురు వాదించిరి. స్త్రీస్వాతంత్ర్యమున నునికిపడు ఆస్పిృతు మహాశయకు గూడ సుముఖత గనుపర్యేను. బొంబాయి బిషపుగారు వంటి ప్రముఖులు గొందరు స్త్రీలు యుద్ధ కర్షణములలో సాయము చేసి, సంగ్రామ విజయమునకు తోడ్పడుచుండుటచే, స్వాతంత్ర్యప్రధాన మిక నాపుట సమంజసముగ గన్పట్టదని కొంత జాలిని గనుపర్యేది. బొంబాయి బిషపుగారు భారతీయుల కిట్టి హితవచనములనే యొసగి యున్నారు. సంగ్రామ సమయమున సంస్కరణముల గూర్చి తలపెట్టక, యుద్ధకార్యనిమగ్ను లయియుండినచో, స్త్రీ స్వాతంత్ర్యవాదినుల కతనే మీకును సుధము చేకూరునని బొంబాయి బిషపుగారు భారతీయులను హెచ్చరించు చున్నారు. పార్లమెంటు సభలో నిట్టి స్వలపుబాహులను నిరాకరించిన దూరదర్శకులు లేకపోలేదు. స్త్రీలకు పౌరత్వాది సత్వముల ప్రసాదించుట సంగ్రామసేవపై నాధారపడి యున్నదనియు, స్త్రీలకు బాధ్యత దప్పనపుడు, హక్కులు ప్రసాదించక పోవుట ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వనియమములను భంగకారియనియు, ప్రముఖులనేకులు కామన్సు సభలో గంభీరముగ బలికి, స్త్రీ స్వాతంత్ర్యవ్యతిరేకవాదుల యాక్షేపణలు సారవిహీనమయినవని సువ్యక్తపరచిరి. కామన్సు సభయంతయు స్త్రీ స్వాతంత్ర్య సమస్యకు అనుకూలత గనుపర్యేను. వ్యతిరేకముగ నేయాక్షేపణల జాపినను, విశ్వసించెడి తరుణము దాటి పోయినది.

అట్టి సందిగ్ధతరుణమున సర్ ప్రెజ్డిక్ట్ బాను బరీయను పార్లమెంటుసభ్యుడు లేచెను. స్త్రీస్వాతంత్ర్యము సఫలమయినచో సామ్రాజ్యమునకు ముప్పు గలుగునని ఈయన యభిప్రాయము. సమ

యమునకు దగినటుల యీతనికి జైవ మొక ప్రబల కారణము జూపెను. 30 కోట్ల భారతీయులు, స్త్రీలకు నియోజనాధికారము లభించినచో, ఎటుల రోమావేశపూరితు లగుదురో గ్రహించిరా యని తోడిసభ్యుల బ్రశ్నించెను. ప్రాన్దేశీయులు స్త్రీలను అలసభావముతో జూచెదరు. అట్టి దృక్పథముగల ముప్పదికోట్ల ప్రజలు, స్త్రీలు తమపై రాజ్యము చేయుచున్నారని తెలిసిన సామ్రాజ్యముపై నిక గౌరవముజూపెదరా? ఆంగ్లేయుల పలుకుబడిని నాశనము గావించి సామ్రాజ్యవిలయమునకు దారి జూపునట్టి స్త్రీస్వాతంత్ర్యమును ప్రసాదించి ఆంగ్లేయుల ప్రతిభను మంటగలిపెదరా యని, కరుణారస ముట్టిపడ బానుబరీగారు పన్యసించిరి. పాపము వీరి కారణములు ఉత్సాహరోషములను కలిగించుటకు బదులు, నవ్వును గలిగించినవి. కలనలు గ్రెగ్గు అనునాతడు విక్టోరియా రాణి స్త్రీ గదా. ఆమె ప్రభుత్వమున భారతీయులు సంతృప్తిగాంచి యుండలేదా యని ప్రశ్నింపగ, ఆమె స్వతంత్రముగ రాజ్యము చేయలేదనియు, పురుషులగు మంత్రుల సలహా నాధారము జేసికొని పరిపాలనము జరిపినదనియు, బానుబరీగారు తరువు వైసంగిరి. అందుపై లాన్సు రాబర్టు సెరిలుగారు పన్యసించుచు, హిందూదేశమున నైనికుల తిరుగుబాటుజరిగి దేశము అల్లకల్లోలముగ నున్నతరుణమున, మంత్రులు వలదని వారించినను లక్ష్యపెట్టక విక్టోరియా రాణిగారు స్వతంత్రులై, సుప్రసిద్ధమగు సందేశ ప్రకటనమును ప్రచురించి తిరిగి దేశములో శాంతి నెలకొల్పగలిగి సత్పరిపాలన జేసినందుచే, ఆమెకు ముప్పదికోట్ల భారతీయులు శ్రేష్ఠమాత యని పిలుచుచు గౌరవ భావమును జూపిరని నెలవిచ్చిరి. అంతటితో బానుబరీగారు నిరుత్తరుడాయెను. పాపము ఈయనకు, హిందూదేశచరిత్రలో స్త్రీలు రాజ్యాధికారము వహించిరని తెలియదు. అహల్యాబాయి, రాణి జాంసీ, రుద్రమదేవి మొదలగు స్త్రీచక్రవర్తినుల పరిపాలనాసామర్థ్యమును నాయకురాలు మొదలగు శూరవనితల ప్రతాపమును భారతదేశ చరిత్రకు నన్నె చెప్పినవి. ఇప్పుడు హిందూదేశ రాజకీయాంగ్లోభమున సగ్రస్థానము వహించిన ఆసియాసెంటుగారు నారీరత్న మేగదా! ఆమె నాయకత్వముపై భారతీయులు గినుకబూనిరా?

తుట్టతుడకు స్త్రీ స్వాతంత్ర్య శాసనమునకు 385 మంది అనుకూలముగను, 55 మంది ప్రతికూలముగను సమ్మతలనిచ్చిరి. బానుబరీగారి ప్రసంగము హాస్యప్రసంగముగ మారెను. యుక్తాయుక్తముల గుర్రెఱుగక, భారతదేశమును తమ అక్కరలకువయోగించుకొని, భారతదేశము స్వాతంత్ర్యమును ప్రేమింపదనియు, నిరంకుశమునే ప్రేమించుననియు చెలిపెడివారల మాటల విశ్వసించువా రుండబోరని తేటతెల్ల మగుచున్నది.

విద్యాధికులు—ప్రజాసామాన్యము.

వీరల లాభనష్టములు వేర్వేరని నుడువుట ఆంగ్ల హైందవులకు ఆచారమయినది. మదరాసు మొయిలుపత్రిక ఇట్టి పనిని తిరిగి ప్రారంభించినది. ఎటులయినను ప్రజలలో భేదభావమును కలిగించుటయే యీ పత్రికోద్దేశమనుట స్పష్టము. “మన ప్రధానమయిన కార్యము ప్రజాసామాన్యము యొక్క స్థితిని బాగుజేయుట యైయున్నది. విద్యాధికుల ద్వారా ప్రజాసామాన్యము తమ కష్టముల నివారించుకొనుటకు ప్రయత్నించినచో, తమకు తెలియని తీవ్రాందోళనములను వీరు గూడ బలపరచెదరు. వీరి కష్టముల నివారించుటకు బూర్వము తమ యాందోళనములో బాల్గొనవలయునని

విద్యాధికులు వీరిని బలవంతపెట్టెదరు. కావున జనసామాన్యము తమ కష్టములు నివారణ యగుటకు విద్యాధికులే శరణ్యమని తలచునటుల దొరతనమువారు గావించగూడ"దని మెయిలుపత్రిక వ్రాయుచున్నది. మెయిలుపత్రిక జనసామాన్యముపై నిట్టి నిష్టాత్మక జాయమాన కటాక్షపీక్షణముల ప్రసరింపజేయుట కిప్పు డెట్టి యవసరము కలిగినో? ప్రజాసామాన్యమునకును విద్యాధికులకును తీవ్రవిభేదము లున్నపుడు, విద్యాధికులనే ప్రజాసామాన్య మెందుకు విశ్వసింపుచున్నదో మెయిలుపత్రిక యూహించినదా? ప్రజాసామాన్యమునకు వ్యతిరేక మగు నాందోళనమును విద్యాధికు లేమి గావించుచున్నారు? నిర్బంధించిత ప్రారంభ విద్యను గోరుట ప్రజాసామాన్యమునకు లాభదాయకమా, నష్టదాయకమా? దీనిని అధికారవర్గపువా లేల త్రోసివైచిరి? ఇలాశయముల వృద్ధిగావించవలయుననియు, యక్రమపు నీటితీరువలన తీసివేయవలయుననియు, ప్రజలకు పై నికశిక్ష గరువవలయుననియు, పంచాయతీసభల నెలకొల్పవలయుననియు, దేశభాషలలో విద్యగరువవలయుననియు, న్యాయశాఖను రాజ్యాంగ శాఖనుండి విడదీయవలయుననియు, త్రాగుడు తగ్గింపవలయు ననియు, రాజకీయ సభలు నిరంతరము ప్రభుత్వమువారిని గోరుచుండుట ప్రజాసామాన్యలాభముకొరకు గాదేమో, వైవముఖము జూచి మెయిలుపత్రిక చెప్పగలదా? ఇంతవరకును జరుపుచున్న రాజకీయాందోళనములో ప్రజలకు నష్టదాయకమును విద్యాధికులకు లాభకరము నయిన తీర్మానమును దీసి చూపింప మెయిలుపత్రికను గోరుచున్నారు. చిన్నతనము నుండియు జనసామాన్యమున బుట్టి పెరిగి, విద్యనేర్చిన దోషపు మాత్రమున, ప్రజాభిమానము చల్లారునా? ప్రస్తుత విద్యావిధానముచే జాతీయ సౌష్ఠ్యము తగినంతగ గలుగుట లేదని యంగీకరించినను, విద్యాధికులలో ఆంగ్లభాషావ్యామోహము వలన విజాతీయ భావములు కొంతవరకు బ్రవేశించినవని యంగీకరించినను, తోడిసోదరుల కష్టనిష్ఠరముల గనుకొనుటకు దేశీయులకన్న విదేశీయులగు ఆంగ్లేయుల కెక్కుడు జ్ఞానము కలదనుటకన్న ప్రపత్త్య మెక్కియునులేదు. విద్యాధికులే రాజభక్తికి పట్టుగొమ్ములు. వీరిమూలముననే ప్రజలు సంత్సృతులయ్యున్నారు. విద్యాధికు తెల్లయాందోళనముజరిపినను ప్రభుభక్తిప్రారతిమై యుండును. ప్రభుత్వ విధాన సంస్కరణ మే వారు గోరుచుండురు గాని ప్రభుత్వ వివాదమును విద్యాధికు లెవరును వాంఛింపరు. అరాజ మొక వంకను, నిరంకుశము వేరొకవంకను ప్రబలకుండ జేయగలుగు సామర్థ్యము విద్యాధికులపై నున్నది. అట్టి విద్యాధికులను తూలనాడు ఆంగ్లేయైందవ పత్రికలు, వారి కలుకుబడిని తొలగించుట వలన గలుగు ననరములను యోచించుట లేదు. ప్రభుత్వ సహాయకార్యదర్శిగ నుండిన ఛాన్సెలర్ రాబర్టు గారుపన్యసించుచు, "విద్యాధికులలోని రాజభక్తి సహేతుకమైనది. విషయగ్రహణముపై నాధారపడి యున్నది. అప్పుడప్పుడు శాగుగ వ్యక్తికిరింపబడక పోయినను, అది సుస్థిరమైనది. బ్రిటీషు పరిపాలనములోని లాభములను వీరు గుర్తించిరి. సామ్రాజ్యములో ప్రజాశయములు ఎప్పుటికైనను సఫలములగునని వీరికి యాశగల"దని నుడివి యుండిరి. ఏదేశములో నయినను విద్యాధికులు జనసామాన్యమునకు నాయకులుగ నుండకతప్పరు. హిందూదేశమునందు మాత్రమే గాక, యూరప్టి నాగరిక ప్రపంచమునందు సర్వసామాన్యము

యున్నదనుట స్పష్టము. బ్రెస్సుగా రిటులవ్రాసిరి. "అన్నిజాతులలోను చికాగోలోనే గాక, లివర్ పూలు, లయన్స్, లీప్సిగ్ మొదలగు నన్ని పత్తనములలోను సమృత్తుల నిచ్చువా రనేకు లజ్ఞానదేశలో నుండుటచే వారిని నిమర లేపి, బోధించి, లాలించి పూటునిచ్చుటకు బుజ్జగించుట విద్యాధికుల ధర్మమగుచున్నది." కావున జనసామాన్యమునకును, విద్యాధికులకును విభేదము గల్పించుటచే, మోసపోక, ప్రజల తక్షణమున తమ యైకమత్యమును విడనాడక, తమ వాంఛలు సఫలమగుటకు సక్రమముగ ప్రయత్నించుట ముఖ్యధర్మము.

విశ్వవిద్యాలయ సభ్యత్వము

కారవసీయులు రావుబహద్దరు బహ్యుర సింహేశ్వరశర్మగారు మదరాసు విశ్వవిద్యాలయ సంఘసభికులుగ నుండ నిశ్చయించినారు. వీరు ప్రజాహితజీవనమునకై పాటుపడుచున్న వారిలో బేరెన్నిక గన్నవారు. మదరాసు శాసననిర్మాణ సభలో సభ్యులుగనుండి తమ విధ్యుక్తమును ప్రశంసార్హముగ నిర్వర్తించుటచే, వీరు సామ్రాజ్య శాసన నిర్మాణసభలో ప్రజాప్రతినిధులచే సభ్యులుగ నెన్నికొనబడిరి. సామ్రాజ్యసభయందుగూడ ప్రముఖత వహించినారు. విద్యావియషములందు వీరికి కడుశ్రద్ధ గలదు. ఉపాధ్యాయపదవిని గూడ నిర్వహించి యుండిరి. వీరు విశ్వవిద్యాలయమున సభ్యులగుట వారికన్న విశ్వవిద్యాలయమునకే కారవమధికము. అందుచే వీరి నేకగ్రీవముగ నెన్నికొనుట సమంజసమని సూచించుచున్నారము.

ఇది గాక, ఆంధ్రులలో స్వల్పసంఖ్యాకులు మాత్రము సినేటులో సభ్యులుగ నున్నారు. ఆంధ్రుల కష్టనిష్ఠరముల గూర్చి తెల్పుటకును ఆంధ్రభాషకు తగు ప్రోత్సాహము గలిగించుటకును సినేటు సభ శ్రద్ధ వహించుట లేదు. ఇందుకు ఆంధ్రులు సినేటు సభలో పాల్గొనకపోవుటయే కారణము. బి. ఏ. పరీక్షకు దక్షిణదేశమున పరీక్షాప్రదేశముల నేర్పరచి, తెలుగు దేశమున నేర్పరపక బోవుటను గమనించిన, ఆంధ్రదేశమును గూర్చి సినేటుసభ తగిన శ్రద్ధ జూపుట లేదని వ్యక్తమగుచున్నది. శర్మగారు ఆంధ్రమహాజన సభాధ్యక్షులు. దేశభాషాభిమాని. అందుచే వీరి నియామకము దేశభాషల యుజ్జేజమునకును, ఆంధ్రుల విద్యాభివృద్ధికిని గూడ తోడ్పడు ననుటకు సందియము లేదు. న్యాయవాదులగుటచే యవసరమగు చట్టముల స్వేచ్ఛుచుటకు గూడ వీరు సాయపడుదురు.

ఆంధ్రులలో ననేకులు సమృత్తుల నిచ్చు సభికారము కలిగియుండియు, నియమముల ననుసరించి నిజప్రభుత్వం కా లేదని తెలియుచున్నది. అట్టివారు వెంటనే మేల్కొని తమ హక్కును సద్వినియోగము జేయుట యవసరము. శర్మగారిని చెన్నరాష్ట్రీయు తెల్లరును ఏకగ్రీవముగ నెన్నికొనెదరు గాక యని కోరుచున్నారము.

హిందూ సభ.

దేశభిక్షనము హిందూ సభ దేశీయమహాజన సభా సభ్యులును, మహమ్మదీయ సంఘసభ్యులును కలసి, ప్రజలకర్తవ్యముగూర్చి యోచించెదరు. వీరి దృఢనిశ్చయముచే దేశపు భావ్యభివృద్ధి యాధారపడి ఉండును. ప్రజలయూత్సాహ రవమునకు భంగము గాని విధానమును వీరవలంబించెదరని విశ్వసింపుచున్నారము. బాధ్యతగల నాయకుల తీర్మానము ప్రజలనుసరించెదరనుటకు సందియములేదు. సాయుక్తరాష్ట్రీయులలో 13 మంది సభ్యులలో 11 ము

బిందూ సభాసభ్యుల వేదముచున్నారనిన, ఆ రాష్ట్రీ నాయకుల దేశభిమానము, పట్టుదల వెల్లడియగుచున్నది. సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారు హిందూయునకు తాము విముఖులు గామని బహిరంగముగ వెలిపియున్నారు. బిందూ సభాసభ్యుల వేదముచు, బెనర్జీగారు బయలుదేరినారు బెనర్జీగారి విషయ సమయమున వెలుపలనుండక, ప్రస్తుతస్థితినిగూర్చి యాలోచించుటకు సంసిద్ధులై, విరోధుల సంతసమునకు తావుచెగకుండుట సమంజసముగ నున్నది. ఈ సభాతీర్మాన ఫలితమునకయి నెదురుజూచుచున్నారము.

ప్రారంభ విద్య.

ఇటీవల మదరాసు మ్యూనిసిపలు చట్టమును తయారుచేయుటకు గూడిన సభలో, మ్యూనిసిపలు సభలవారి కిష్టమున్నచో నిర్బంధముగ ప్రారంభించిత విద్యను ప్రజలకు గలపుటకు అవకాశముల నీయ నిశ్చయించినారని తెలియుచున్నది. మ్యూనిసిపలు సభలకు, విద్యను ప్రజలకు ప్రసాదించుట కవసరమగు పన్నుల విధించుటకుగూడ, సభికారమీయ నిశ్చయించిరట! ఈవిధమున చట్టము ప్రభుత్వమువారిచే నంగీకరింపబడినచో, ప్రజల కెక్కుడు లాభము గలుగుననుటకు సందియము లేదు. ఈమాన్యము ననుసరించి బొంబయి శాసననిర్మాణ సభలోగూడ కొంత తీర్మానము పతేలుగారిచే నుపపాదింపబడినది. పతేలుగారి బిల్లును విమర్శించుటకు ప్రత్యేకసంఘము ఏర్పాటు గావించబడినది. ఉద్యోగులు, తదితర శాసననిర్మాణసభ్యులు, విల్లింగ్డను ప్రభుత్వగారు యీచట్టపు మూలనూత్రము నామోదించిరి. స్థానికసభలకైనను నిష్టియధికార మొసగి ఉచిత ప్రారంభ విద్యను దేశమున నెలకొల్పి ప్రభుత్వమువారు ప్రోత్సహింపబడు.

అపోహలు.

నిడదవ్రాలు పేకటరావుగారు ఆంధ్ర పత్రికాధిపతుల కొక బహిరంగ లేఖను ఆంధ్రప్రకాశికలో వ్రాసియుండిరి. అందులో తాముక లేఖను ఆంధ్రపత్రికకు బంపితిమనియు, అది ప్రచురింపబడలేదనియు, అందుపై విమర్శనముమాత్రము ప్రచురింపబడినదనియు, ఆంధ్రపత్రిక పక్షపాతము జూపుచున్నదను మొదలుగాగల విషయముల వ్రాసియుండిరి. నిడదవ్రాలు పేకటరావుగారు పంపినా మని తెలుపులేఖ మాకు చేరలేదు. నిడదవ్రాలు, ఏలూరు వివాదముగూర్చి ప్రచురణార్హమైన వాదప్రతివాదములను స్థల మున్నంతవరకు ప్రచురింపుచునే యున్నారము. ఇది పత్రికాపాతకులకు వెంకట్రావుగారికి విదితమై యున్నది. ఇందు విషయమయి మే మేమియు బూసలేదనియు, పేకటరావుగారి యూహ యాధారరహిత మయినదనియు చెలుపుచున్నాము.

హిందూ దేశమునండి కలదేశములకేగువా రింకను కనావారీ చీట్లుగాని, మరయే నమ్మక ప్రత్యేకముగాని లేకయే కొన్ని కేవులలో నిగుచున్నారని తెలియుచున్నది. 1917 వ సం. మార్చి 22 వ తేదీ వాటి హిందూదేశ సంరక్షకపు రహదారిచీట్లకైదని దొరతనమువారి 1908 వ నిబంధనములమున తెలియజేయబడిన తిరుతివారలతప్ప తక్కినవారెవ్వరైన కనావారీచీట్లు లేకయే ప్రయాణమును చేయు నెడల హిందూదేశ సంరక్షకపు రహదారి చీట్లకాసము ననుసరించివారిపై కఠినమగు చిట్ట వీసికొనబడునని భారతీయులందరికిని దొరతనమువారు తెలియజేయుచున్నారు. కనావారీ చీట్లకొరకు దుర్భాస్తులను జిల్లా ఉద్యోగస్తులకడ కంపనలయును. ఇటుల కనావారీ చీట్లును బొందకుండనే కలదపోవువారుగాని ఇతర ప్రయాణికులుగాని చాల ఆలస్యముగ ప్రయాణము చేయవలసినవా రగుదురు.

స్థానిక వార్తలు

తపాల:— ఇండ్లందు జేతమునకు పంపబడు ఉత్తరములు వచ్చెరాలు చెప్పి పురిమండి రాబోవు మంగళవారము నాడు పంపబడునని తెలియుచున్నది.

అనిబిసెంటు నిధి:— 25 26 తేదీలను చేసినసామ్య వివరము- 25 వ తేదీ మొత్తము రూ 279-2-5, 26 వ తేదీ మొత్తము 840-13-6, 24 వ తేదీ ప్రకటనము 28399-9-6, మొత్తము 29159-9-5.

ఉపన్యాసము:— రాజపురము వున్నానుస్వామి కోవెలపేట నెం 41 రు ఇంటియందు, ఈ నెల 29-వ తేదీ ఉదయము 9 గంటలకు పి. సుందరమూర్తి నెట్టిగారు 'ఆర్యోగ్యము'ను గూర్చి ఉపన్యసించెదరు.

జ. సుబ్రహ్మణ్యము అయ్యగారి స్మారికపు నిధి:— ఈ నిధి జూలై 21-వ తేదీనాటికి రూ 7515-6-0 లు విరాళము లొసగబడినది. ఈ మొత్తమున రూ 5698-6-0 లు జను కాబడి ఇండియన్ బ్యాంక్ కి పంపడ మయినది.

అనిబిసెంటునిధి, గానసభ:— ప్రహృత్ శేలము డి. కొరస్వామి అయ్యగారు తనివారము సాయంకాలము 6 గంటలకు ఘోషలు మందిరమున గానముగావించెదరు. టిక్కెట్లు చూపువా రే లోనికి బంపబడుదురు. లాభములు అనిబిసెంటుమ్యుగానిధికి యిచ్చబడును.

చెన్నపురి కమ్యూనిస్టులు క్లబు:— ఈ క్లబునం ది దొరతనము వారి కమ్యూనిస్టులు తెలిపిన పతీతుకు బంప బడిన 15 గురు విద్యార్థులలోను 11గురు కృతార్థులైనది క్లబు కాన్వెన్షన్ గారు తెలుపుచున్నారు.

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము:— సెమిలర్ యంతోక సభ్యత్వ మీ సంతకమున భాగించును. తత్సభ్యత్వమునకు తాము ప్రయత్నించుచున్నామని మా. జి. ఎన్. కేర్లగారు ప్రాయముచున్నారు.

మహమ్మదీయ యువజన సంఘము:— ఈ సంఘ ముయొక్క సంతకముతోనను ఈ నెల 29-వ తేదీ సాయం కాలము 6 గంటలకు మాంటూర్ స్ట్రీట్ లోను మహమ్మదీయ ప్రెమియంగు పాఠశాలయందు మీర్ జుద్దీన్ (వారిష్టరు) గారి ఆధిపత్యముక్రింద జరుపుచును.

నవల గ్రంథకర్తగారు:— సి.ఎం. సెట్టియారు గారు తాము వ్రాయు నవలగ్రంథములకు వచ్చు ధనములో సగము యధ్యక్షములకు నిచ్చెనని చెన్నపురి గవర్నరు గారికి తెలియజేసెను. గ్రంథకర్తగారి నవలలు సుప్రసిద్ధములు. వీరు రచించిన నవలలలో జ్ఞానకంటి, కుండవతి, చంద్రశేఖరి, అనవని మిక్కిలి ఖ్యాతిపొందినది.

సుగుణ విలాస సభ:— ఈ సభ వర్ధంతి సమాజేతము ఈ నెల 28 వ తేదీ తనివారమునాడు సాయంకాలము 5-30 గంటలకు జరుగును. మా. న్యాయమూర్తి జే. హెచ్. బాకుమెంగారధ్యక్షత వహించెను. ఎన్. సత్యమూర్తి బి. ఏ. బి. ఎల్. గారు ఉపన్యసించెదరు. పిమ్మట వాంగ్మయ ప్రదర్శన ము జరుగును. ఈ నెల 29 వ తేదీ ఆదివారమునాడు సాయం కాలము 6 గంటలకు సభవారు విక్టోరియాపుర మందిరమున రావుసామెలు సంబంధం మొదల్యారుగారి "జ్యోతికావ" వను నాటకమును ప్రదర్శించెదరు.

క్రధాన మంత్రి లాయకు జాగిగారికి తంత్రీ వార్త:— చెన్నపురి రాష్ట్రము కాంగ్రెసు సభవారు లాయకు జాగిగారి కిటుల తంత్రీవార్త పంపిరి. "మాంతుగు గారిని ఇండియా మంత్రిగా నియమించి నందులకు కాంగ్రెసు సంఘ మువారు చాల సంతసించి మీకు కందనము లొసగుచున్నా రు. ప్రస్తుతము ఇండియా దేశమునందున్న కోదనీయ స్థితియం దీ ఏర్పాటు చాల సమయావకాల మైనది. మీ పరిపాలనమున చాల నభివృద్ధి కలుగగలదనియును ఇండియా సంస్కరణముల పట్ల మీరు రాజనీతిజ్ఞులను చూసి చనిచేసిన రచయను సంఘ మువారు విశ్వసించు చున్నారు.

భారతసాంఘిక ప్రజాపరిపాలనా సంఘము:— ఈ నెల 26 వ తేదీ సాయంకాలము ఆంధ్రపత్రిక మందిరమున రావుబహదూర్ జి. వెంకటరామయ్యగారి ఆధిపత్యముక్రింద ఎన్. సోమసుందరము పిళ్ళగారు 'సాంఘిక ప్రజా పరిపాలన'ను గూర్చి ఉపన్యసించిరి. మనకు యిట్టి పరిపాలనాశక్తి లేదనియు, సాంఘిక విషయములను మనలో మనము పరిష్కరించుకొనకపోయినచో చాల ముప్పు వాటిల్లుననియు, మత వైషమ్యమునువిడిచిపెట్టి సంఘవాదపాఠములందు ప్రజా ప్రభుత్వము నేర్పజుటకు చాల శ్రేయమని యు సభాధ్యక్షులు, ఉపన్యాసకులును అభిప్రాయపడిరి.

వైద్యశాలానాక, నిర్బంధావాసములు:— చెన్నపురి వైద్యశాలా నాకకు ధనసహాయము చేయుటకు నేలములో సభ చేయవలెనని గవర్నరుగారు మోచించినందున కలెక్టరుగారు సభ చేసిరి. నిర్బంధవాస విత్తులనల నేలముప్రజలకు చాల యనస్థాపము కలిగియుండుటచే ప్రముఖులెవ్వరును సభ కుపోలేదు. కొద్దిమంది (అనగా ప్రభుత్వోద్యోగులు) మాత్రము చేరి జిల్లాజడ్జి జిల్లా సేగారిని అగ్రానాథిపతిగ నేర్పరిచిరి. వైద్య శాలానాకకు ధనసహాయము కావలెననివివరించి నిర్బంధావాస ములకరమున ప్రముఖులు సభకు రావైనిగాని వైద్యశాలానాక ప్రయోజనము మంచిదిగాన వారందరును వచ్చియుండవలసిన దని నెరసనలు అసిస్టెంటు కలెక్టరునుడివెను. ప్రముఖులు రామికి కారణము తెలియదు గాన రాకుండుట సంతాపకరమని రికరెండు రాబర్న్సుగారు నుడివిరి. వచ్చినవారు కొంతధన మొసంగ వాదనము చేసిరిని యొక విలేఖరుడు న్యాయాదియారు వ్రాసెను.

నేటి వాతావరణస్థితి:— ఉత్తర సర్కారు లందు వాయుభారము కొద్దిగాతగ్గి, బొంబాయి తీరమునందు కొద్దిగా హెచ్చినది. ఇతర ప్రదేశములందు దంతగా మారులేదు. అత్యల్ప వాయుభారముగల స్థానము బంగాళమునందు గలదు. వాయువులు సామాన్య స్థితి నున్నవి. రాజధానియందు వాయుస్థితి కొంచెము వృద్ధియైనది. బంగాళాఖాతమున కుత్తరమున వాయువుకొంచెము ప్రచండత దాల్చినది. ఈయుదమున నెల్లూరు, కల్లికోట, వెల్లూరు, పుదుకోటలయందు వాయువు నందు చలనములేదు. మధ్యనెల్లూరు ప్రదేశములందును, రాజధాని దక్షిణాంతమునందును తక్కువగనున్నది. ఉత్తర సర్కారులందును, దక్కనునందును పగటియుష్ణము తక్కువ గను, ఇతర ప్రదేశములందు సాధారణముగను కొంచె మెక్కువగ నైన నున్నది. తూర్పు తీరమునందు రాత్రియుష్ణము సాధారణ స్థితికి తక్కువగ నే గలదు. రాజధాని లోపల కొంచెమెక్కువగ గలదు. నెల్లూరు, చెన్నపురి, కడప, వెల్లూరు స్థితియ నాపల్లి, పుదుకోట, మధురల యందుష్ణము 90 నుండి 98 డిగ్రీల వరకును గలదు. నాగపట్టణము నందు 99 1/2 డిగ్రీల కధికముగు యష్ణము గలదు. గుంటూరు, గూడలూరు, అనంతపురము, బళ్లారి, కర్నూలు, నేలమల లందు 90 నుండి 93 డిగ్రీల యష్ణముండినది. తక్కినచోట్ల 90 డిగ్రీలకు తక్కువ యష్ణము గలదు. ఉత్తర సర్కారులందును, దక్కనునందును, చెన్నపురి తీరమునందును వాయువునది దాగ్ధృత అధికమైనది. రాజధాని దక్షిణ భాగమునందుతప్ప ఇతర ప్రదేశములందు మేఘములు గలవు. వచ్చు తీరమునందు క్షు మెక్కువ కాలేదు. సాధారణముగా నంతటను, మంచినీరు కురిసినది. అత్యధికవగు క్షుము చెన్నపురిలో కురిసెను.

న్యాయసానచార్తలు.
జ. సభ:— ప్యారికంపెలో నుద్యోగిగానున్న బ్రాహ్మ కనకగారి మోటారుబండిని తప్పునాగ్గమున నడపినందుకు భాగనను ముసాయి అనువానికి 20 రూపాయలు జూర్యానా విధించబడెను.
ఇంటియందు దొంగబడి దొంగతనము చేయుట:— పోకాత్రేయ భృక్తల కార్కాలయమున మేనేజరుగనున్న గోపాలాచారిగారి ఇంట ఎన్.మారులో పట్టపగలు తాళము వింగునాటి ప్రజేపించుటకు ఒకడు యత్నించుచుండ పొరుగున నివసించుచుండిన గొల్లబాలుడు చూచి వానిని వెంట దామితుడకు పట్టుకొని పోలీసువారికి ఒప్పగించెను. వానికి నూడు మాసములకఠినశిక్ష విధించబడెను.

శత్రుల వ్యర్థప్రయత్నములు
లండన్ జూలై 26:— పరాసు వారిష్టు ప్రకటించు చున్నారు.— గతరాత్రి జర్మనులు చాల భీతిలుచుండిరి. హార్టిలైజాకు తూర్పుగనున్న ప్రదేశమునుండి లాబోవెల్లికి దక్షిణ ముఖముగ నున్న ప్రదేశము వరకు 8 కిలోమీటరుల ప్రాంత మువరకు శత్రువులు గత సాయంతనమందు మొండితనముగ పారదొడంగిరి. శత్రువులు పెక్కుసంఖ్యాకములుగ వైద్యములను రణరంగమున కురిపించినను, ఘోరనష్టములకైన శంకించక పోరినప్పటికిన ఎట్టకేలకు ఎయిలి సుకు దక్షిణముగ నున్న మా మొదటి పంక్తి లలో కొంతవరకు చొరబడగలిగిరి. హార్టిలైజు పొలముదగ్గరను, ఇంకొక కొంచెమదూరము దక్షిణముగ శత్రువులు మాటిమాటికి మువై గవియ, మా శత్రుస్థిజ్వాలలను బరపి వారిముట్టుడు లన్నిటిని ప్రతిహతము చేసెడిమి. అతిదూరముగ ముట్టుడి సల్పి జర్మనులు అతిభయంకరము గమోపేనులోనున్న మాక్ ధాటును ముట్టుడించిరి. రాత్రంతయు పోరుజరుగుచు నేయుండెను. కాని మువైసమయము నిరుపమానబలపరాక్రమములతో పోరుటచే శత్రువులు అంగుళ మైనను ముందుకేగలేకపోయిరి. ఆబరువెల్లికి ఉత్తరముగ జయవంతమగు ముట్టుడినలిపి జర్మను కందకములను మేమాక్రమించుకొంటిమి. ముందుకేగుచునేయుంటిమి. శత్రువులకు గొప్ప నష్టములను కలుగజేసితిమి. మ్యూసునదికి వామపార్శ్వమున ఇరు వైద్యములవారును ఖిరంగులతో పోరుచుండిరి.

పరాసు ప్రజలనుగాని కంపెనీలనుగాని, ఫర్మలనుగాని బ్రిటిషు వర్తక సంఘములలో జేర్చుకొన వచ్చునా యను అంశము సామ్రాజ్యమునం దంతట విశేష కాలమునుండియు ముఖ్యముగ యుద్ధారంభా నంతరము నుడియు సామ్రాజ్యమునం దనేక సభలలో విచారించబడుచున్నది. అన్నిటికినీ వర్తిం చు సమాన నియమము లేదనియు లేనందున ఆ యా సంఘముల వారు తమ యనుకూలానుసారము ఇతరుల చేర్చుకొను నదియు మానునదియు తామే నిశ్చయించు కొనవచ్చును. వంగదేశ వర్తక, సంఘము వారి యుద్ధవర్తకానుభవమును బట్టి ఈవర్తక సంఘములు కేవలము బ్రిటిషుసంస్థాపనలగునె యుండుట మంచిదని వ్యక్తమయ్యెను. అందువలన బ్రిటిషేతరులు సంఘమున సభ్యులు కాగూడదని వారియుద్దేశ్యము కాదు. ఒక్క శత్రుదేశములవారు మాత్రమే యటులచేర గూడదని నియమింపబడెను. ఇతరులు సభ్యుల నిష్పత్తికలెనే ఎప్పుడును బడయవచ్చును. కాని అట్టిసభ్యుల నియమితకాలము మూడుగా నిశ్చయింపబడవలయును. వారిసభ్యుల నాపి నేయవలయు కాలము వచ్చినపు డటులజేయుటకు సభ్యులంగీకరింప వలయును, ఈ సూత్రముల నాచరణమునకు దెచ్చుటకు వర్తకసంఘ నిర్మాణము నిట్లు మార్పులయును. (1) ప్రస్తుత శత్రుదేశీయులెన్నడును సభ్యులుగా జేర్చుకొనబడగూడదు. (2) సంఘమున జేరగోరు వారి యందరి యొక్క జాతీయతను పూర్తిగా పరిశోధించుటకు సంఘమువారి కధికారము గలదు. (3) ఇతరసభ్యుల సభ్యత్వము ముగియు కాలనియముల స్పష్టముగ నేర్పరుపవలయును. సంఘమువారి నియమములో మార్పులయినవి న్యాయ వారుల సలహాల ప్రకారము మార్పుబడి సంఘసభ్యులకు పంచి పెట్టబడును.

చిల్కాస్ట్రీమరునందు కుల్లిపోయిన వస్తువులను గ్రామములో కొనుచున్నందున ఎక్కువగా కంపుకొట్టుచున్నదనియు, యూనియనువారు దుబ్బు పుచ్చుకొనలేదనియు ఇదివరకు ప్రకటించబడినవార్త అసత్యమనియు, కుళ్ళుబస్తా లనేకములు పాటవేయబడినవనియు, వానిని ఉంచుకొనినవారిపై చార్జీ చేయబడినదనియు యూనియను చైర్మనుగారు వ్రాయుచున్నారు.

మొక్కుటిడినము అయ్యప్పనను పోష్టలరన్నరు మంజేరి నుండి వ్రాంచి తపాలాఫీసులకు తపాలాకట్టును మోసికొని పోవుచుండ మంజేరికి రెండుమైళ్ళ దూరములో సెకమెట్లా దొంగ వానినిగట్టి మూర్ఖపోవునటుల కొట్టి తపాలాకట్టునెత్తుక పోయి అందు నేయి రూపాయల విలువగల ఇన్సూరెన్సు చేసు బడినబంగీలును, రూ 5 ల విలువగల తపాలాఫీట్టు నుండెను. ఆసంగత్తిమంజేరి పోలీసునివారి కచటి బాటసారులు చెప్పిరి. పోలీసు వారయ్యప్పను అనుపల్లికి గొంపోయిరి. దొంగపట్టు వడియెను. బంగీలలో కొన్నిటియందు వెండికస్తువు లుండెను. కాని అన్నియు తిరిగి పట్టువడియెను. మలబారు కాఖ పోష్టలు నూపరింపెండెం టీ సందర్భముననే మంజేరికి పోయెను.

వృత్తాంతములు

బిగ్గెయరు జనరలు జే. యే. బ్రానరు గారు గణపంగు మాతులైరి.

సర్ శంకరనాయకు గారు జూలై 31 వ తేదీ సింహుకు మరల బోయెదరు.

మా. సర్ విలియము విన్ పెంటు గారు:— పిరు సింహు నుండి కలకత్తాకు బోవుటకు సింహునుండి యీ నెల 21-వ తేదీని బయలుదేరిరి.

ఇండియా దొరతనము:— హిందూదేశపు దొరతనము వారి కచేరీలు ఈ సంవత్సరము నవంబరు 1-వ తేదీనుండిన ధిల్లీ నగరమునకు వచ్చును.

పంజాబు శాసనసభయొక్క రాజోపు సమావేశము సింహులో గాక లాహోరుననే జరుపబడును. సింహులో జరిగించిన నెక్కువ వ్యయమును నీ ఇటుల నియమించబడెను.

ఆకాశరామన్న ఉత్తములు:—తమకు కొన్ని రూపాయల నివ్వనివో అపాయము కలుగజేతుమని ఆరాజులచే వ్రాయబడిన సంతకములు లేని ఉత్తరములు కలకత్తా పురవాసులలో కొందరుకు ఈనెల 26 వ తేదీని అందినవి. సామ్యముగ భారము చెల్లవలయునని యీ లేఖలందు వ్రాయబడెను.

మాధ్యమిక పాఠశాలలో దేశభావనుభవకభావగా నుంచిన బాగుండు నా లేక ఎప్పుటి రీతి నాంధ్రయునునే యుంచిన బాగుండు నా అను సంగతిని విచారించుటకు హిందూదేశ దొరతనమువారు ఒకచిన్న ఆంధ్రకార సమావేశము నాహ్వానించిరి. సభ ఆగస్టునెల రెండవ పక్షమున జరుగునని తెలియుచున్నది.

నెలకులు ఇంపీయలు ఇండియను రిలీఫుఫండు వారి నిధి ఆరంభము నుండియు నాను 30-వ తేదీనాటి కయిన మొత్తము రూ 1,25,74,000 లు ఆ మొత్తము మీద వసూలైన వడ్డీ మొత్తము రూ 6,30,003 లు. వారిరాబడి మొత్తము రూ 1,35,06,020 లు. వైతేడికయిన వ్యయము మొత్తము రూ 70,58,000 లు.

బాలికాపహరణము:— కూనూరు నగరమున బజారు పీఠినాడుకొనుమండిన 6 సం॥లు యీడుగల యొక వ్రాంతన బాలికను పశునాడు గోసు అను నొక వంగదేశీయుడు, గత మెయి నెల 20 వ తేదీని తన యింటి కెక్కుకొనిపోయి అక్రమముగ రప్పించెను. కోయంబుత్తూరు సెషన్సుకోర్టువారి కేసును విచారించి, ముద్దయి దోషియని యె చి, ఆతనికి 5 సంవత్సరములు కఠినశిక్షను విధించిరి.

మిక్కిలి తీవ్రముగ జ్వరముచే పీడింపబడుచుండిన మా. వి. ఎస్. శ్రీనివాస శాస్త్రి గారు దినదినము మంచి యారోగ్యస్థితికి వచ్చుచున్నారు. శాతీయ సంఘ సమావేశము నకు వారు బొంబాయికి వెళ్లజాలరు. పండిత మదనమోహన మోళవ్యగారును, మోతీలాలు ఫోరూగారును నిన్నటిదినము బొంబాయికి పోయిరి. సురేంద్రనాథ బెనర్జీ గారు నెటిదినమున బొంబాయికి బయలుదేరిరి.

కుంభమేళోత్సవము:— మధ్యపరగల దొరతనము వారిటుల ప్రకటించుచున్నారు. కుంభమేళోత్సవాధ్యక్షముబోవు తీర్థయాత్రికుల ప్రయాణసౌకర్యముల నిమిత్తము ప్రత్యేకపు రెయిలుబండ్ల నడపించుటకుగాని విశేషముగ తీర్థయాత్రికులు ప్రయాణము చేయుటకు నెట్టెలధికము చేయుటగాని రాక్షసి బాగ్యచాలమిచే జరుగజేసినది ఈ పుణ్యండియా రెయిల్వే వారు తెలియజేయుచున్నారు గనుక తీర్థయాత్రికులు ప్రయాణముల మానుకొనవలసిన దని హెచ్చరింపబడుచున్నారు.

1916 వ సంవత్సరము పెద్దలగు నెల నుండియు మోహంతుల ముట్టడించుట వలన వారు దొరతనమువారివృత్తాంతము సంధిజేసికొన నుడవలసినవాడైరి. ఆముట్టడింపుల పరిణామిందు తెంతయు సంతోషకరము. సంధిమరతులలో నొకదాని ప్రకారము మోహంతులు ముట్టడి ప్రాంతమును సురక్షితముగ నంచుట కియ్యకొనిరి. అందువలన నీముట్టడి కావశ్యకము జేసిన మోహంతుల నీతిబాహ్య ప్రయత్నములు తుదముట్టలవని నమ్ముచున్నది.

యావద్భారత శాతీయ సభాసంఘము:— మధ్య పరగ జాలయొక్క శాతీయ సభాసంఘసభ్యులు 16 గురులూ పను సొకండుగురు మాత్రమే బొంబాయిసభకు బోవుచును. (1) పండితమదన మోహన మోళవ్యగారు (2) పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు (3) డాక్టరు తేజబహద్రు శాస్త్రి (4) సి. హెచ్. చింతామణిగారు (5) పండిత గోకర్ణనాథమిత్రగారు (6) మీర్జా సామి యల్లాబేగారు (7) మున్షీనారాయణ ప్రసాదుఅధ్యక్షగారు (8) మున్షీ ఈశ్వర్ శంకరుగారు (9) రాయ్ కృష్ణబిగారు (10) పండిత హిల్దేనాథ కుంభాగారు (11) సంజీవ రావుగారు.

ఈ క్రిందనుదహరించిన సమీక్షపాదములయందు జన్మించిన శిశువులకు జన్మనామములను నిర్ణయింపవలెనను సమస్యను హైదరాబాదునుండి ఎస్. రంగయ్యనాయకుగారు పంపుచున్నారు.

కోహితి	ర	పాదం	పు	హస్త	3-ర	పా.	జ-త
మృగ	2	,,	వో	అగ్ర	3	,,	న
అగ్ర	3	,,	జ	శ్రేష్ఠ	౧-3	,,	నో-యి
అగ్రేష	౨-3	,,	దు-డె	మూల	౧	,,	యె
పుష్క	౨-3-ర	,,	ట-టి-టు	పు-సా	౪	,,	గ
ఉత్త	౧-౨	,,	టె-లో	ఉ-భా	3-౪	,,	య-భ

వీనికి శ్రీ-పురుష వాచకముగా పేర్ల కుదురుట లేదని చెప్పెదరేని యోయొకవస్తువు పేర్ల ననుచెప్పవచ్చును. అదియు దుష్టధర్మే యనిన పూర్వము ఆ-క-హ-డ చక్రపేర్లడి నప్పుడు ఇంతటి కొద్దివిషయము పూర్వము యోచించకపోయి యుండురా? జ్యోతిషులు దీనికి సమాధానము నిచ్చుటకు ప్రార్థితులు.

బొంబాయి శాసనసభ:— నిన్నటిదినమున పూనాలో సమావేశమయిన బొంబాయి శాసనసభయందు మానసియులగు కర్మసుగారు బొంబాయి డిప్యూటీ మ్యున్సిపలుఅవును, లోకలు బోధకత్వము ఇంకనుసరణ చేయవలసిన దనిరి. ఈ చట్టము మ్యున్సిపలు, లోకలు బోధకుల ఎన్ని కలను మరింత పరిశుభ్రముగ జేయునదేలెంపబడెను. ఈసభలో జరిగిన వివాదములలో ముఖ్యమైనది బొంబాయి పురపాలకసంఘములకు ప్రాథమికవిద్యను నిర్వహించుట కధికారమొసగుట. ప్రాథమికవిద్యను నిర్వహించుటకు హిందూదేశమున నిదయే ప్రథమముగాన దీనిననుసరించిన విల్లింగ్డను ప్రభువుగారి పేరు ఆచంద్రతారకముగ హిందూదేశమున నిలువగలదని పేటెలుగారు చెప్పిరి. ఏదైనపురపాలకసంఘ మట్టియనుచును ప్రకారము నడచుకొనుటకు చాల బీదస్థితిలోనున్నదానికి కొంత ద్రవ్యసహాయమును చేయదగునని వారు చెప్పిరి. అనధికార సభ్యులందఱును పేటెలుగారి టిల్లును ఆమోదించునంతో నాదరించిరి. టిల్లును గూర్చి వివాదము జరుగుచుండగా ఆదినమునకు సభ చాలింపబడెను.

బొంబాయి శాసనసభాసభ.

పూనా, జూలై 26:— బొంబాయి శాసనసభాసభకు మరల నేను సమావేశమైరి. వెల్లింగ్డ ప్రభువుగా రధ్యక్షుల నహించిరి. పురపాలక సంఘములయందున్న పాఠశాలయందు నిర్వహక ప్రాథమిక విద్యను ప్రవేశపెట్టు చట్టమును మొదటపారి మా. వి. జె. ప్యేటలుగారు ప్రవేశపెట్టిరి. దీనిని విమర్శించుటకు ప్రత్యేక సభ నొకదానిని నియమించిరి. ఈ పన్యాసకు లందరును మొత్తము మీద ఈ శాసనము యొక్క ముఖ్య భి ప్రాయమును ఆమోదించిరి. న్యాయశాస్త్ర విద్యయు గాకుండగ కొత్తయనుబంధము నొకదానిని ఈచట్టమునకు చేర్చబడి నందున అనధికారసభ్యు లనేకమంది ఆంగీకరించలేదు. కొంత మంది పూర్వపక్షము జేసిరి. తమ సానుభూతిని బాపుచు అధ్యక్షులు చర్యను ముగించిరి. నేను రాజధాని కధ్యక్షుడ నగుటచే యధ్యక్షులయందు ఆధికసహాయమునకు ఆటంకము కలుగుట నాకు చాల సంతకటముగ నున్నది. యుద్ధానంతరమున ఈ నిర్బంధ ప్రారంభ విద్యను గురించి నివాసముగ యోచించి పనిచేయవలసి యున్నది. బొంబాయి ప్రభుత్వమువారే గాక ఇండియా ప్రభుత్వమువారుగూడ దీనిని గురించి కర్తవ్యం జరయవలెను. మన పిల్లలందరిని విద్యాధికులుగా గావించినవో ప్రజాభిప్రాయము చాల ధీమంతముగ నుండును. ఇట్లుగానివో ప్రభుత్వపరిపాలనకు కొంచెము అసౌకర్యముగ నుండును. ఈ శాసన నిర్మాణ సభయందు నెట్టిటుగారు రాజధాని వ్యయమును గురించి విమర్శించుట కొక సంఘము నేర్పవలయును నని ఒక తీర్మానమును ఉపపాదించిరి. 10 మంది అనుమానియగును, 10 మంది పరికూలుయగు నుండుటచే తీర్మాన మంగీకరించబడలేదు. ఈ విషయముగురించి వెల్లింగ్డ ప్రభువుగారి టిల్లు నడిపిరి:— ఇట్టి తీర్మానములన్నియు ప్రభుత్వమువారిని నింపించుట వంటివి. వారిని మందలించుటకు నెంచబడును. ఇట్టి యభ్యాసము ప్రతిబోధకు కావించుచున్నది.

తిరుచనాపల్లిలో గొప్ప కలవరము

ప్రాణనష్టము.

తిరుచనాపల్లి నగరమున పాలక్లరాయి మధ్యభాగమున నుండి చాల ప్రాముఖ్యతను బడసినది. వైకొండను నది ఈ పేట మధ్యగా ప్రవహించుచున్నది. పోలీసుప్రేషనుకు చేరువగ నుత్తరమున నొకనాటకశాల గలదు. ఈ నాటకశాలలో ఎప్పుడును నాటకప్రదర్శనలు జరుగుచునే యుండును. ఈనెల 20వ తేదీ శనివారమునాడు రాత్రి ఒక నాటక సమాజమువారు వారి నాటకములలో శ్రేష్ఠతమగు నొక నాటకమును ప్రదర్శించిరి. నాటకశాల ప్రజలతో నిండిపోయినది. గాన రాత్రి 10గంటలకే కంక్రూట్టులు టిక్కెట్లనుమ్మట నిలిపివేసిరి. అప్పుడు 80 వ కర్నాటక పదాధిపతిసేనలోని కొత్తవైనికులు కొందరు టిక్కెట్లు కొనవచ్చిరి. టిక్కెట్లులేకపోయెను. (ఈవైనికులు తక్కువతరగతి టిక్కెట్లనుకొని మర్రిల మీద కూర్చుండిరియు అట్లు కూర్చుండ గూడదని కంక్రూట్టు యుద్ధాధ్యక్షుల ధ్యంతర పెట్టిరియు కొందరునుచున్నారు) ఎటులైన నేమి సంఘర్షణము కలిగినది. ఈవైనికులలో చాల భాగము నెంట్లారును మరయోరీతులు. వీరు 50,60 మంది హాకి కర్రలను పట్టుకొని పోలీసు ప్రేషనుకు దక్షిణమున నొకపల్లాంగు దూరమునుండి వీధిలాంతరులలోని పీఠముల నాన్నివేసి చిల్లర దుకాణములను మిఠాయి దుకాణములను దోచుకొనిరి. విశ్వనాథయ్యరను వానిని దిట్టముగ కొట్టి వారియొద్దనున్న కొక్కమునంతయు తీసుకొనిరి. వారిలో కొందరు నాటకశాలమును కావలియుండిరి. మరికొందరు నాటకము జరుగుచుండగ నే రంగస్థలమునకు బోయిరి. నాటకము నాపివేసిరి. విద్యుచ్ఛక్తిముల నన్నిటిని ఆపివేసిరి. శ్రీ బాలస్వామిసంఘముగ నాటకశాలయందు చాల కలవరము కలిగినది. ఇందుమీదుగ ప్రేక్షకులలో సంగము మందికి కొద్దిగనో గొప్పగనో దెబ్బలుకలిగినవి. చాలమంది పోలీసులు ఇనామెట్టరులును టిప్పువోలీసు ఇనామెట్టరు అట్లులు కర్రముఖాను సాచెయి గారును చాలమంది కనిస్టేబులును గూడ నచటనుండినను హెచ్చుసంఖ్యల వైనికులను పోలీసువారి రావజాలకపోయిరి. కంక్రూట్టు మెంటులో నివసించుచున్న డిప్యూటీ సూపర్వైసురు రామానుజం అయ్యంగారి కే వాస్తవ తెలియగనే వారులభ్యయిన పోలీసువారి నంగరిని వెంటబెట్టుకొని కడుదడినట్టుచచ్చిరి. అతియరుకుగ పనిచేసి ప్రేక్షకుల కధికమగు సహాయ మొనరించిరి. మా. జే. పి. రంగస్వామియ్యంగారి సోదరులగు కె. వి. శ్రీనివాసయ్యంగారు గూడ చాల వైర్యముతో పోలీసువారికి బాసటయై చాలపని చేసిరి. దాగియున్న ముగ్గురు వైనికులు పట్టుబడిరి. వారిలో నిద్దరిపుడు వైర్యశాలలోనున్నారు. వారిలో నొకనికి తలమీద బలమగు దెబ్బకలిగినది. రెండవవానికి రెండుచేతులును విరిగినవి. నలుగురు చనిపోయిరి. ఆశయములను పోలీసువారు తీసుకొని శిక్ష శనపరీక్ష చేయించిరి. సర్వస్వమున క్రొదబడి నలిగి చనిపోయిరని తీర్మానింప బడెను. ఇంకొక నికి పిచ్చి ఎత్తినది. రాత్రి 9 గంటలైన పిమ్మట వైనికుల పేరులను విలిచెదరు. అటుపిమ్మట వైనికు లెవ్వరును బారకీసులనుండి పోరాడవనియము కలరుగాని వైనికులు కావలియున్న తమతోడి వారిని బ్రతిమాలి .రాత్రులందు పిల్లలలో తిరుగుచుండుట వలన నిట్టి యనృతము కలిగినది. 40 మంది వైనికులు మాత్రమే వెలికి పోయిరిని వైనికాధికారులు నడిపిరి. వారి విషయమున విచారణ నలుపుచున్నారని ఒక విలేఖరుడు న్యాయండియా పత్రికకు వ్రాసెను.

విక్రయాంగణ సితి

ముందయ్యబోవు ధనము.

మంచినకమగు 'డి' తేయాకు కావలెనని ప్రజలు మొఱుతుచున్నారు. దీనిధర ఇంతేని నేటికరికి నిష్కయించబడలేదు. సింహాళపు 'డి' తేయాకు రూ 1-4-0, 1-5-0 వో విక్రయింపబడుచున్నది. హిందూదేశపు 'డి' తేయాకు గూడ ఇదేధరకు విక్రయించబడుచున్నది. అగ్గ గా మారముగ నున్న ప్రదేశములయందు చిల్లరగ పాను రూ 2-10-0, 3 రూ 1-0-0 విక్రయించ బడుచున్నది. ఇంతకుతక్కువగ నమ్మగూడదని ధరలను నిర్ధారణ జేయుండుటచే తక్కువ కిమ్మతుల తేయా కంతయు మూలబడినది. వత్తులందరును దీనినిజూచి ఆశ్చర్య నిమగ్నులైరి.

జిల్లా పామహాసంగమము

జిల్లానులై యిన్నలాను వశపరచుకొనుట.

(1)

రమ్య వారింకను చలాచలము గుచుండుట

(రైతుకు ఏజన్సీ.)

ఇంగ్లండు

సాకామంత్రుల సమావేశము

లండన్, జూలై 25:—సాకామంత్రుల జెట్టికోజు, లాజ్జు, ఇటలీ, కాకా మంత్రులతో ప్రస్తావించుటకు ఆడిట్ యిన్నియగు ప్రవేశించిరి.

జిల్లాను ప్రతిష్ఠాప్రజల సుద్యోగములనుండి తొలగించుట.

లండన్, జూలై 24:—ప్రజల మందిరమున జాన్సను కొమ్మ గాఢముల జెప్పిరి. యుక్తము ప్రారంభమయి మాకు సంబంధములు ముగిసినంతవే దొరతనపు సేవలోనున్న జిల్లాను సంబంధము గల యుద్యోగములను తనయైన యుద్ధమునకు బోనొల్లలేని వారిని వెంటనే ఉద్యోగముల నుండి తొలగింప వలయును. ఇందుతో తామేకీర్తించు చున్నామనియు, ఆడిట్ జానన మనసరముగ నుండు నేమో ఆసంగతిని ఆడిట్ ప్రజలు మైకనుగాని అటులనే భేదము గాక యని బోధనగాగు చెప్పిరి.

ఆహారపదార్థములపై నధికారిము.

లండన్, జూలై 25:—ఆహారపదార్థముల ముట్టును గూర్చియు, పంచీకట్టుటను గూర్చియు ఫ్లానికాధికారి యొన నమును ఆహారాధికారి తరఫున జేసిగుగాన ప్రజల మందిరము లో తెలియజేసిరి. దొరతనమువారు విండిమరలన్నియు తమ యధికారములలోకి తీసుకొని ఒక్కొక్కటికి ఆహారకములు కట్టు కొట్టెలవారికి విండి గట్టువలయునో ఆధారమువారికి వారికమ్మెదరు. కొట్టి ఖరీదు ఆహారక మిందకూడదని నిష్పాదించబడును. యంత్రములు ఎంతవరకు గోధుమల కొననది యు ఎంతటి కమ్మగరియు జూచి అందున నవ్వపరహారము "ఎక్కువెక్కువ సంఘము" వలయునంత విరాళముగ సేసుగు నుండును.

జ్ఞానశక్తులనుండి విశేషముగ గోధుమల రాబట్టు కొనుచుండ వలయునని ఆహారాధికారికి భాగుగ దొరికినది. అందువలన విశేషముగ గోధుమల విశేషములనుండి తెప్పించు కొనుటకు తగిన యోగములు జేసిరి. బ్రిటిషు ఓడలలో గోధుమలకు సాధ్యమైనంత తక్కువ చార్జీలను చేయునట్టి యోగములు గూడ చేయబడినవి. వైనిగు తెక్కుడు ఆహార పదార్థముల కొందుగా పోయి తెక్కుడు పదార్థముల కొందుగా యను పోటీల నిక గట్టికట్టుటకు తగిన ప్రయత్నముల జేయ నాలోగన జరుగుచున్నది.

వలస మిత్రదేశీయుల ఋణము.

లండన్, జూలై 25:—వలస దేశీయులకును మిత్రమండలివారికిని బ్రిటిషువా కొనగిన యుద్ధములముల మొత్తము మంగళవారము నాటి నభ్యంతర వారముగా తెలియజేయబడెననియు, మిత్రమండలి వారికిచ్చిన ఋణము 102,50 లక్షల పౌనులనియు వలసదేశీయుల కొనగిన ఋణము 1460 లక్షల పౌనులనియు మొత్తము 117,10 లక్షల పౌనులనియు బోర్డుగాను ప్రజల మందిరమున తెలిపిరి.

అధ్యక్షక నియామకాంగీకారము.

లండన్, జూలై 25:—ఇంగ్లండు స్వపరిపాలనా పోలి లవ సంఘము సెడల డబ్లిను నగరవాసు తెక్కుడు ఆశను గల్గియున్నారు. సర్ హోలెసుప్రెంటిస్ వారి నియామకము సంఘము అంగీకరించిరి. ఆయనకు ఇంగ్లండునందలి అన్నితర గ్రామాల నెకల సంఘములు బాగుగ తెలియును. ఇటీవలి పాక్షిక రాజకీయములం దెలిసి కిందుకయు ప్రవేశములేదు. ఇంకనతడు ఇంగ్లండు పునరుద్ధారణమును సాధింపుటకు విశేషముగ పని చేయుచున్నాడు.

మిత్రమండలివారి సాంఘికసభ.

లండన్, జూలై 26:—రమ్య ప్రతినిధులును, బ్రిటిషు కార్మిక ప్రతినిధులును గలవి ఆగస్టు 9వ తేదీన లండన్ నగరమున మిత్రమండలివారి సాంఘికవాదు లండన్ యొక్క సమావేశమును జలుపుటకు తీర్మానించిరి.

తేయాకు వ్యాపారము

లండన్, జూలై 26:—ఇంగ్లండునకు వచ్చిన తేయాకునంతను జాగ్రత్తపరచి వర్తక సంఘమువారి ప్రతినిధులు నలహా వైకొని తక్కువ ధరలకు క్రయముజూపి భక్షకుల కందవకును లాభము కలుగుపద్ధతులు జేయబడునని కామన్న సభలో కైన్యగురు తెలిపిరి.

ఇంగ్లాండు స్వపరిపాలక సంఘము నిలుపుజేయబడుట

లండన్, జూలై 26:—ఇంగ్లాండు స్వపరిపాలక సంఘమువారు రెండవసారి సమావేశమై ప్రారంభ కార్యనిర్వాహక సంఘము నేర్పరిచిరి. ఆగస్టు 8వ తేదీనరకు సమావేశ మాపు జేయబడినవి.

మాంటెగుగారు - పత్రికలు.

పత్రికల విమర్శలతో సేవేకీర్తించిన జాలననియు ఇవిషయమున లాయరు జార్జి కిదనరు ప్రభువుబాల్పురు, చర్చిలు గాల్గవలె తాను ప్రసరించినవనియు తన నియోజకులకు మాంటెగుగారు తెలిపిరి. తనపేరును గూడ చర్చిలు గారి లోకలిపి పత్రికలు వ్రాయదొడంగిన వనియు మాంటెగు గారు నుడివిరి.

ప్రాన్సు

అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రముల వారు.

బాల్కను సమావేశము.

పారిసు, జూలై 21:—బాల్కను సమావేశమునకు గమని అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములవారికి ఆహ్వానముప బడెను. ఆహ్వాన పత్రికతోపాటు ఈ క్రింది సమాచారము జతపఱచి పంపబడెను. —బాల్కను సమావేశము చాలచిన్నది. ఇది ప్రత్యేకముగ నుద్దేశించి సమావేశమగుటకు నిశ్చయింపబడెను. బాల్కనులో అమెరికాపై నికు భయములేదు. అక్కడ తన అమెరికావారి తరఫున ప్రతినిధులు రాననసరము లేదు. ఎట్లయినను అమెరికావారు ప్రతినిధులనంపినచో సమంజసముగ నుండును. యునైటెడ్ స్టేట్సువారు ప్రతినిధుల నంపమని తెలియజేసిరి.

రెండవ వెర్దనుయుగము.

పరాసువారి ఎయిసీను విజయము.

లండన్, జూలై 24:—ఎయిసీను పీఠభూమిని పరాసు వారి వారి విజయములు ప్రశంసాపాత్రములు. జర్మను యువ రాజుగారి పాలిటి కా యుద్ధమును రెండవ వెర్దను యుద్ధముగ జెప్పుచున్నాను. మే నాల్గవతేదీ నుండియు నచటి పరాసు పంక్తుల భేదింపవలయునని యత డభయపక్షము 50 యుద్ధముల వైన నతి సాహసముతో సేనరించియుండును. వైనికులను వందలకొలది వృద్ధుల నవ్వపరచుచుండెను. ఇంత కఠిన ప్రయత్నము లొనర్చియుపరాసువారి ప్రభువంక్త మొకచో నడుగిడుటకు మాత్రమే యాతడు సాహసింపగలిగెను. కాని పరాసు వారివర్చిని యద్భుత సంతోష ప్రయత్నము లెంతయు ప్రశంసనీయుములు. అందువలన శత్రువులు తమ ప్రయత్నములను గత మంగళవారము నాటితో నాపుకొనవలసివచ్చెను. నిన్నటి దినమున పరాసువారి కా యద్భుత ప్రతియుద్ధ మొనరించి శత్రువు లాక్రమించుకొనిన ప్రదేశమునంతయు మగల వశికరణ మొనరించుకొనిరి.

శత్రుముట్టసి ప్రతిహతమగుట.

లండన్, జూలై 25:—పరాసువారి ప్రకటించిరి. క్యాలిఫోర్నియా పీఠభూమిపై మేము నిన్నటిరోజున వశపఱచుకొన్న స్థానములను జగ్గులు మరల గైకొనుటకు కొంచెము కాలముతీవ్రముగ ఫిరంగులను ప్రేల్చి మాపై గవసిరి. కాని పూర్తిగ శత్రుయత్నములను నివృత్తియొజనము గావించితిమి. మాస్థానములన్నియు మాస్థానములలోనే యున్నవి. కొత్తగ వైకొన్న స్థానములన్నిటిని బలపరచుకొంటిమి.

పారిసు, జూలై 29:—గతవారమున 1068 ఓడలు పరాసు శత్రువు చేరినవి. 937 ఓడ లచటినుండి బయలుదేరినవి. ఒక ఓడయు ముంచబడలేదు. ఆరింటిని శత్రువు లెదిరించి గాని విఫలమనోరథులైరి.

లండన్, జూలై 26:—ఆర్మెనీయనున కాగ్నేయమున విజయవంతముగ వాడిని సరిపెలియని సర్ డగ్లసు హేగు గారు ప్రకటించు చున్నారు.

శత్రు జయముల విఫల మొనరించుట.

లండన్, జూలై 25:—పరాసువారి ప్రధాన కార్యాలయమువద్దనున్న రైటుగు గారి విలేఖకు డిటుల వ్రాయుచున్నాడు. 24వ తేదీన పరాసు వారివారి దివ్యుగు విజయమువలన శత్రువులు కెసిమెటీను పీఠభూమి నుండి అరతలకు తరిమి వేయబడిరి. అందుమాలమున పరాసు వారి కపాయకరముగ నున్నవని శుకపవచ్చు లాభములు శత్రువులకు గలుగకుండ జేయబడెను. ఈయహాప్రయత్నము వలన శత్రువు లొనరించిన నిర్వాహకము వేలకొలది వైనికుల గోల్పోవుట కంటే వేరేమియు గన్పించుచున్నది. జర్మనుల సుప్రసిద్ధ పటాలములు పూర్తిగ నోడిపోయినవని ఇందు మాలమున స్పష్టమయ్యెను.

లండన్, జూలై 26:—ఎయిసీనుపంక్తిని కొన్ని శిఖరముల బట్టుకొనుటకు శత్రువులొనర్చిన విఫలములగు మహా ప్రయత్నములయొక్క భయంకరపు టాపడ శత్రువులొడింపబడినందువలన నిశ్చయింపబడు తెలియుచున్నది. ఒక్కొక్కజేడన, బెవేరియను పటాలములు, మూడు వెస్టు ఫెయి పటాలములు, మూడు ప్రవ్యును పటాలములు, మొత్తమువారి 8 పటాలములును లక్ష వైనికులును గల రెండు జర్మనులైనవములు కెర్మి నుండి కాలిఫోర్నియా పీఠభూమివరకును గల రంగమున బోరాడిన తెలియుచున్నది. అందు ముఖ్యమైన ప్రయత్నము క్రెయోసీ పీఠభూమిని వశపరచుకొను నిమిత్తము జరుపబడెను. జర్మనుల కీ ప్రయత్నమున విశేషనష్టము గలిగెను. దేదీప్యమానమైన 20వ బ్రేండెనుబర్గ పటాలము మటుమాయమయ్యెను. శత్రునష్టములతో బోల్చిచూచిన పరాసువారి నష్టములు మిక్కిలి స్వల్పముగ నున్నవి.

పారిసు, జూలై 26:—పరాసు అధికారు లిట్లు బలుకుచున్నారు:—జూలై 24వ తేదీనాటి పరాసువారి యనస్కంధనము పరాసువారి సుప్రసిద్ధ పద్ధతుల ననుసరించి జరుపబడెను. ఆయుధమున శత్రువు లనేక నష్టములతో నాలుగుదినముల కఠినప్రయత్నములవలన వశ్యమచేసికొనిన ప్రదేశ మొక్కగంటకాలముననే మరల స్వాధీనపరచుకొనిరి. జర్మను సర్వసేనాని యధాప్రకారముగ నీయపబయము నింతవరకు తెలియబరుచలేదు. మీరు మిక్కిలి నిన్నటి అధికార ప్రకటనమున పరాసువారి యనస్కంధనము విఫలమయ్యెనని ప్రకటించి యుండిరి. ఇందునుగూర్చి విమర్శన మనవసరము.

గూఢచర్యకు మరణదండన విధించుట.

పారిసు, జూలై 26:—తూర్పు ఇండియా దీవులలో జనన మొందిన మటహారీయను పేరవరకు మార్గ రైటుగారు గూఢచారిగనుండి నందులకు వారికి మరణశిక్ష విధించబడెను.

జర్మను యువరాజుగారి సైన్యమందు అసంతృప్తి కలుగుట.

లండన్, జూలై 26:—పరాసురంగమందున్న విలేఖకు డిట్లు ప్రకటించుచున్నాడు:—జర్మను యువరాజుగారి సైన్యమందసంతృప్తి పొడమినది. ప్రమాదకరములగు పనులయందు ప్రవేశకెట్ట బడకపోయినను తాము వైకొన్న స్థానములను నిలబెట్టుకొనుటకు వినియోగింపబడకున్న స్ట్రీసుట్రాఫరు వైనికుల అలంకరించబడి కొంతాంత భొందగలిగిన సాధారణపు వైనికులు అందరుకు కుట్రులైరి. ఇ డిట్లుండ దొమ్మిదేయుచున్న రెండుమూడు పటాలములు తమతో సమానముగ రాజాలవని హామ్యింప వైనికులు ఫిర్యాదు చేయుచున్నారు.

రుష్యా

రషియా విషమస్థితి.

వైద్యము లన్నియు ఆరాజకముగ నుండుట.

సేనానులు తీవ్రచర్యలను ఆనలంబింపుడని నూచించుట.

లండను, జూలై 25:— వామువాక్కు లిట్లు ప్రకటించుచున్నది. — వైద్యములందు క్రమశిక్షను కలుగ జేయుటకు రాబ్రద్రోహులై నట్టియు, వైద్యములను విడనాడి పారిపోయిన వారిని ఉరివీయుట యవశ్యమని రషియా వైద్యతిరంగముననున్న రషియును సేనాధిపతులు ప్రధానమంత్రిగారికిని, యుద్ధమంత్రిగారికిని తెలియజేసిరి. అనన్యుదనమును ప్రాసంగించిన 7-వ పట్టాలము ఇప్పుడు పలాయనమైనది. హాల్బిజ్, కాలూనుజును వశముజేసికొనిన 8-వ పట్టాలము తిరగమనము గావించవలసి వచ్చినది. ఈపట్టాలమున కుడిపార్శ్వముందున్న పిరికిపందలంద రు రణరంగమునుండి పారిపోవుటచే 8-వ పట్టాలమంతయు బట్టి బయటయెను. శత్రువులకు తత్కారణమున ఈ పట్టాలమును ముట్టడించుట కతియలక నాయెను.

ప్రభుత్వమువారి కెక్కువ ప్రాజకము కలుగుట

వైనికులు విచారణను గోరుట

లండను, జూలై 26:— దేశమంతయు ప్రభుత్వము వారికి అనుకూలముగ నున్నట్లు పెట్రోగ్రాదునుండి తంత్రివార్తలు వచ్చుచున్నవి. కెరెన్స్కీగారి యడల తమసాహభౌతని భక్తివిశ్వాసములను జూపుచు వైనికవ్యవహారము తదితర ప్రజలను దేశముయొక్క నలుమూలలనుండి తంత్రివార్తలనంపిరి. ప్రభుత్వమువారిపట్ల పట్టాలములు నిగ్రహముగ ప్రవర్తించుటకు గతందెదియో విచారంపరలెనని రణముఖమందున్న వైనిక ప్రతినిధు లందరును గోరుచున్నారు. ఇటీవల పెట్రోగ్రాదులో జరిగిన విషయముల గురించి గూడ దధియాపు చేయుడని కోరిరి. కార్మిక వైనిక ప్రతినిధులసభలో ఇంకను కొంతమంది మాక్సిమిల్లియన్ పాక్షికులు చేరియున్నారు. తమ కార్యనిర్వాహక సభవారియందు కార్మిక వైనిక ప్రతినిధుల సభవారందరికి విశ్వాసము పోయినది. ఈ కార్యనిర్వాహకసభ యందున్న ప్రమాదకరమగు ప్రతికూలర సందర్శని తినివేయు డని ప్రతినిధులు ఖండితముగ కోరిరి.

రషియా స్థితిగతులను గురించి బ్రిటీషువారి యభిప్రాయము.

లండను, జూలై 25:— ముంజేమిజరుగునో యని రషియాస్థితిగతులనుగురించి ప్రస్తుతము వార్తాపత్రికలు చాలవరకు పూర్వపక్షము చేయుట మాని వైచెను. ఇప్పుడు జరిగిన సంగతులన్నియు చాల ఆరాచకముల నియు ఇదంతయు జర్మనుల కుట్రవలన జరిగినదనియు ప్రతివారును గ్రహించిరి. వర్తమానమున రషియాలో అంతఃకలహములను పెంపొందిజేసి దేశమంతను అల్లకల్లులయ్యుగ జర్మనులు రహస్యముగ చేయుచున్నారని ప్రజలందరకును తెల్లమగుటచే రషియా వైద్యములలో వైనికులు క్రమశిక్షను బాసి వైనిక శాసన విరుద్ధముగ ప్రవర్తించు వైనికులయెడ ప్రజలందరకును కోపావేశము కలుగుచున్నది. రషియాలో రషియునులు పూర్తిగ పరాజితులైనను రషియా రణరంగమునంతటను ప్రభుల ప్రయత్నములతో రషియునులు యనన్యుదనమును ప్రారంభించుటచే జర్మనులకు చాల మనస్సంకటముగ నున్నది. ఇదియుం గాక త్వరలో భావికాలమున పడమటి రంగమున కూడ గొప్ప యనన్యుదనము ప్రారంభమగు నని జర్మనులు భయకంపితు లగుచున్నారు.

జర్మనుల నిష్కాపట్యము.

లండను, జూలై 26:— వైనికుల చందల స్వభావమును ఒక్కసారి రుష్యులు అధికారులు నిష్కాపట్యముతో ఉద్ఘోషింపజేయుచున్నారని ప్రకటించుచున్నది. అందుముఖ్యముగ మరణము సెందువరకు పోరాడెదమను స్త్రీపట్టాలములయొక్కయు వైద్యమును నుగ్గడించుటవలన రుష్యులలో పునశోత్సాహము మరల గలిగింపజలదని లండను పార్లమెంటునగ రమలుందు కోరిక వీరకలెత్తుచున్నది. జర్మను కుట్రదారులచే కలతనొందింపబడిన పెట్రోగ్రాదు పట్టాలములే విశేషముగ నుక ప్రదేశముగా పాడ నియోగింపబడినవని ముందుగ తెలిసికొనియే జర్మను లాప్రదేశము నెదిరించిన పెట్రోగ్రాదు నుండి తంత్రివచ్చుచున్నది.

జర్మనులు టార్నపోలు ప్లానిస్టాల నాక్రమించుట.

లండను, జూలై 26:— జర్మను అధికారు లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. రుష్యులు తిరిగి ముట్టడుల జేయవలయునను ప్రయత్నములను విడచుకొనిరి. మేమునిరాటంకముగ ముందున జేగితిమి. టార్నపోలు ప్రెంబవులేలకు రుష్యులు తీవ్రమగు అనన్యుదనము సెనరించిరి. కెయిజరుగారు ముందుండనే వారు వెనుకకు తరిమివేయబడిరి. మేము తూర్పుతీరముననున్న కొండలబట్టుకొని శరపరంపరలగు వచ్చు రుష్యుల పట్టాలముల పారవోలితిమి. మేము టార్నపోలును పట్టుకొని యిప్పుడు బజ్జాట్సును సమీపించుచున్నాము. ప్లానిస్టా, నాడ్వరన్నులను గూడ మేము పట్టుకొంటిమి. సూసితి లోయనుందు రుష్యులు మాపంత్రిలతోనికి జొచ్చి గాని వెంటనే అపివేయబడిరి.

అధికార విరోధక వైద్యము.

లండను, జూలై 26:— రుష్యులు అధికారు లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. ప్రేవోకుక్త భాగమున శత్రు కందకముల నాక్రమించు కొనిన మా వైద్యములు భయంకరమగు ఫిరంగిముట్టడికి వెరచి యుద్ధము జేయుట మానినవి. పెట్రోస్కోపట్టాలమొక్కటి తప్ప గాడ్గోరు వైద్యమంతయు టార్నపోలువద్ద ఆకస్మికముగ యుద్ధముజేయుట మానినవి. ఆ సగరమున కాన్స్టాన్టినోపల్ పెట్రోస్కోపట్టాలమొక్కటి మాత్రము విశ్వాసముతో యుద్ధ మొనరించుచున్నది. శత్రువులు సెరి రెనదినిదాటిరి. వై కోవినునది, నియజ్నా, టింకాలాపంక్తి నుండి శత్రువులు రుష్యుల వెనుకకు తరము చున్నారు. మైస్కోవినకు తూర్పుభాగమున మేము శత్రువుల తీవ్రముగ నెదిరించితిమి. సెరెతు ప్లేపాలకు మధ్య శత్రువులు తమ నటులనే కొనసాగింపుచున్నారు. కోమనోవునకు వాయవ్యమున నండు మన దళములమాడు వెనుకకుమరలినవి. ఓ.లెన్వా ప్రాంతమున మా పదాతిదళములు, రెండు సైకిలుదళములు మహావైర్యముతో పోరాడినప్పటికిని జర్మనులు బలవంతముగ మమ్ము వెనుకకు మరలించజేసిరి. నీవ్వరునదికి దక్షిణభాగమున కాల్వేథియన్న వరకును మావైద్యములు వెనుకకు మరలుచు వచ్చెను. వైనిస్టానగరపు వీధులలో భయంకర ఫిరంగియుద్ధము జరిగెను. మేడలమీదనుండియు విడ్డెలమీదనుండియు సగరవాసులు మావైద్యములమీద కరగోళముల వైచిరి.

రుషియాలో స్థితిగతులను చక్క-బరుచుటకు ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నించుట

పెట్రోగ్రాదు, జూలై 26:— వైనిక శాసనములను ఉల్లంఘించి శాస్త్ర విరుద్ధముగ ప్రవర్తించుదనియు, లండను ములను జేయుదని ప్రోత్సహించు వార్తాపత్రికల నన్నిటిని ప్రభుత్వమువారు ఆణచివేయుచున్నారు. పత్రికా సంపాదకులు విచారణ చేయబడుదురు. ప్రతిభము ఖమంతును వైనికులను విచారింపి రిక్ష విధించుట కొక న్యాయస్థాన మేర్పడినది. ఒక్కొక్క సభలో 3 గ్గు రువోగ్గస్థులు, 3 వైనికులుందురు. వీరు వైనికుల కలహములు, అవిధేయత, రాజద్రోహము మున్నగువాని నన్నిటిని విచారణ సత్వెదరు. ముఖ్య ప్రతినిధిసంఘమువారి ప్రతినిధుల నందరిని మాస్కోలో సమావేశ మగునట్లుజేసి దేశస్థితిని గురించి ప్రభుత్వము వారు ఏమిచేయవలసినదో వానిని గురించి యోచించెదరు. ప్రభుత్వమువారివై తిరుగబోతున్నవని వారందరికిని మరణ దండన విధించవలెనని కెరెన్స్కీగారు తమ యభిప్రాయమును సూచించిరి. తేనివో వైద్యములన్నియు క్రోహల పాలగునని హెచ్చరించిరి.

జర్మనుల యనన్యుదనము.

లండను, జూలై 25:— గూర్ఖురంగమున ప్రత్యేకముగ జర్మనులే పోరుచున్నారనియు అస్థియునులు అతివారుణముగ ఇటలీవారితోనే పోరుచున్నారనియు గోములోనున్న మధ్యవార్తా సంఘమువారి విలేఖకుడు తెలుపుచున్నాడు.

జర్మనులు గౌనరిస్టుపాక్షికులకు సాయమొసంగుట

లండను, జూలై 24:— రాజ్యాంగసభను సమావేశము జేయుటకు గ్రీసురాజుగారు ఉత్తరువును సంతకముజేసిరిని ఏథెన్సులోనున్న ట్రిబ్యూను పత్రికా విలేఖకుడు తెలుపుచున్నాడు. గౌనరిస్టుప్రభుత్వమువారికి జర్మనులు £10,00,000 ప్రాంతములను ఇచ్చినట్లు తెలియుచున్నది.

కనడా

కనడా నిర్బంధ వైనిక శాసనము.

బహుళ సంఖ్యాకులచే ఆమోదింపబడుట

అట్రావా, జూలై 25:— కామన్సువర్గలో నిర్బంధ వైనిక శాసనమును 58 గురు అంగీకరించిరి. వీరిసంఖ్యయే ఎక్కువగ నున్నది. ఈరెగిగురిలో 22 మంది ఉచారభావ స్వరూపులు. క్యూబెక్కు వారందరును ప్రతికూలముగ నుండిరి. దేశీయ ఆదాయపు మంత్రియగు సెవిస్సీ, రెయ్ విల్లీ (డిప్యూటీ స్పీకరు) గార్లు మాత్రము అనుకూలముగ నుండిరి. పడమట క్యూబెక్కు రాష్ట్రపు ప్రతినిధులగు నట్టియు ఆంగ్లభాషను నెరింగినవారగు 4 గురు మాత్రము మామవసారి ఈచట్టమును అంగీకరించలేదు. రేపటిదినము ఈశాసనము సెనెటువారి సభయందు వారి యయచులి నిమిత్తము ప్రవేశ పెట్టబడును.

కనడావారి క్రొత్తముణము.

న్యూయాగ్కు, జూలై 26:— రెండు సంవత్సరములవరకు కనడావారికి క్రొత్తగ 1000 లక్షల రూప్యముల ఋణ మొసంగుటకు ఆమెరికాసంయుక్త రాష్ట్రములవారితో రాయబారములు జరిగినవి. యునైటెడ్డుస్టేట్సు సిండికేటుసభలో మార్గ్లెసు, బ్రాను సోదరులు గూడ ఈఋణము విషయమై ప్రస్తావించిరి.

కనడా పార్లమెంటు

ఆదాయపు పన్నులు వృద్ధిజేయ నెంచుట

అట్రావా, జూలై 26:— కామన్సువర్గలో ఆదాయపు పన్నును హెచ్చుచేయుట కొక చట్టమును ఆర్థిక మంత్రియగు సర్ విలియం వైటుగారు ప్రవేశ పెట్టుచు ఇట్లు నుడివిరి:— కనడా అధినివేశముల వైద్యములందు క్రొత్తగ 100 వేల మందిని సమకూర్చుటకు నిర్బంధవైనిక శాసనమును ప్రవేశ పెట్టవలసి యున్నది. అక్కతన క్రొత్తగ ఆదాయపు పన్నును హెచ్చించవలసి వచ్చినది. సామ్యంతయు వచ్చెను సరే. వైద్యములన్నియు కడతేరినకడతేరుగాక. యుద్ధము సాతమగు వఱకు మనమందరము హస్తమున దాల్చిన ఆయుధములను పరిత్యజించకూడదు. సాలుకు 9 వేల రూప్యముల ఆదాయము (రాబడి) గల గృహస్థులందరికిని ఈ పన్ను హెచ్చింపబడును. ఇతరులు తమ నీనమునకు తమవై ఆధారపడకుండ నుండు అవివాహితలకు 6 వేల రూప్యములకుమించి ఆదాయ ముండిననే ఆదాయము పన్ను హెచ్చింపబడును.

ఆమొత్తములవై నూటికి 4 రూప్యములు చొప్పు ఆదాయపు పన్ను విధించబడును. 18-30 వేల ఆదాయముగల వారందరికి నూటికి 2 రూప్యముల చొప్పు అదనపు పన్ను విధించబడును. 31 మందలవేల రూప్యములు ఆదాయము గలవారందరికిని నూటికి 25 రూప్యముల కెక్కువ గాకుండగ అదనపు పన్ను విధించబడును.

తేయాకు పరిశ్రమ

కనడా దిగుమతులు.

లండను, జూలై 25:— హిందూదేశపు తేయాకును సింహళపు తేయాకును విరివిగ విక్రయమగుటకు ఆస్ట్రేలియా వారు నావాచాలనుండి తేయాకు దిగుమతి గావించజేసిరి. తత్కారణమున వారికి నష్టము కలిగినది. ఇదేప్రకారము అధినివేశములవారు కూడ నావా తేయాకును విక్రయించకుండగ కనడా ప్రభుత్వమువారుకూడ అడ్డుపించవలెనని సర్ వాల్టరు గారు సూచించిరి.

కనడా ప్రభుత్వమువారికి యిట్టి విజ్ఞప్తి వీరిజేసిన ప్రయోజన మేనియు నుండజాలదు. ఇప్పుడు వాల్టరుగారు సూచించిన ప్రకారము సంగతులన్నియు నిజమైనచో కనడా ప్రభుత్వము వారు నిశ్చయముగ యవశ్యకమగు నేగ్నాటులను జేసెదరని స్ట్రీయెయిలులాంగుడు గారు ప్రత్యుత్తర మొసంగిరి. గత సంవత్సరము మార్చి నెలలో తయారైన నెలగరి లెక్కలను జూడ కనడాలోనికి మొత్తము దిగుమతులలో నూటికి ఒక వంతున హెచ్చుగ నావా తేయాకు దిగుమతి జేయబడలేదు.

వెత్తికుక్కలు:— వెత్తికుక్కచే గజముడిన ఒకకుక్క తమచేలిని నాకించున కొలంబో కమ్మర్ల యొక కంపెనీ మేనేజరు ఎం. జె. కేరగారు కూనూగునకు చికిత్స నిమిత్తము పోనుదుర్గుత్తై యున్నారు.

పాఠశాలలయందు

—(౧)—

స్వపరిపాలనము.

(హిల్లావుడ్ గారు)

పాఠశాలలను బాధ్యతలను క్రమముగ నిర్వహించుటకు స్వపరిపాలనా విధులయందు వ్యక్తిగతముగా యుండటము చాల ప్రాముఖ్యము. ఇటీవల మింగ్లాండు డేలేమున, నియమముగ నిర్వహించు పాఠశాలల యందును, ఏదియో యొకటినున అరుదులు బహుశుచున్న ప్రాంత పద్ధతులన నలవడగలరు.

ఈ క్రమములను పాఠశాలల లభ్యతను బట్టి వివరించుకొని ప్రధానాధికారులైన యున్నది. మొదటి వివరించిన ప్రాంత పద్ధతులయందు ఆర్యమునకు తోడ్పడును. విద్యార్థులు గుణసంపన్నులగుటకు గాక, పరాక్రమవంతులను సృష్టించుటయును, అగు పాఠశాలలను నిర్వహించుటకు. కాని యీ పద్ధతులందు నిబంధనలను నిష్కర్ష చేయరాదు. ప్రతి పాఠశాలయు తన స్థితి కనుగుణముగ విధుల నేర్పరచుకొన స్వతంత్రముగా యుండవలయును.

నేనిచట కర్మించు ప్రాంత పద్ధతులయొక్క పాఠశాలయందనేక సంవత్సరములకుండి యుండుజరుగుచు సంక్షిప్తకర్మముగ పర్యవసరించిన యున్నది.

విద్యార్థుల స్థితిగతుల నారయుచు, పాఠశాలకు కళంకము రాకుండ వారల నడిపించు బాధ్యతల నెక్కువ బాలకులను, బాలికలను భరింతురు. వీరియందునుగాక తక్కిన విద్యార్థులందరికంటె వయసువీరినవారై యుండును. కనుక పాఠశాలలోని యున్నత తరగతియందున్న బాలకుల కొకరిని, బాలిక కొకరైనను నీయధికారము లభ్యమగుచుండును గనుక పాఠశాలలోని నిట్టి వారొక సంవత్సరము సూత్రమే యీ యుద్యోగమునందును. నిబంధనలు మున్నగు వానియందెట్టిమార్పులైన చేయవలసియుండునా యనువిషయమును తీర్మానించుటకు గాను కళాశాల ప్రధానాధికారులును, పాఠశాలలోని ప్రాంత పద్ధతులను అధ్యయనమున (ట్రైనింగ్) కొకసారి సమావేశముచేయుచుండును. నిబంధనల క్రమముగ నమలుజరుగుచున్న విషయము లేనిదియును కనిపెట్టుటకునా రిలు పేదపెట్టు మున్నగు వాని యందు విద్యార్థుల లక్షణములను జూచుట, తిట్లు మున్నగు పరుషవాక్యములు చెలరేగకుండ జూచుట, పెద్దబాలికలను, బాలుకును నిర్వహించవలసిన ముఖ్యవిధులై యున్నవి. ప్రధానాధికారులను యాజ్ఞల ననుసరింపుట, ప్రేక్షకులైనవచ్చిన వారికి పాఠశాలలో భవనము లన్నియు జూపుట, నీయగును కార్యమును నీయ నిర్వహించవలయును. పాఠశాలలను జూడవచ్చిన కులత వహించిన ప్రేక్షకులతో పాటు ప్రిన్సిపలుగారి పంక్తిని, భోజనశాలాధ్యక్షులనును భుజించు గౌరవము వీరియందును. ఇతర విద్యార్థులందరు భుజించు యితరబిడ్డలయందు ఈ పాఠశాలయందుగాని, వారు లేనిసమయములందును భోజనము ప్రాంత పద్ధతులగాని యధ్యక్షుని వహించుట. పెద్ద బాలుకును, బాలికలను, వారి కంటె వయసున చిన్న వారగు కొందరు విద్యార్థులను భోజనము ప్రాంత పద్ధతులగుదురు వారి యాజమాన్యముక్రింద గుమారు 10 బాలురుగాని బాలికలుగాని ఉండును. తమ యాజమాన్యముక్రిందనున్న బాలబాలికల కేమము నారయుచుండుట యాప్రొఫెట్టులవిధి. నాతనాగతులగు విద్యార్థుల మోగకేమముల నారయుచు, తమ విద్యార్థులెవ్వరైన కొంగ్రుచ్చినచో నానంగతిని నీయవాడమకు తెలియజేయవలయును. విద్యార్థి యెవ్వడైన అక్రమముగ కక్కించినచో నాతనికి క్షమమార్పునిచ్చు సాధికారము ప్రాంత పద్ధతులను. వారముదినములలో నొక విద్యార్థి 6 బ్లాకుమార్పులనొందినయడల పెండ్లకడతేచి యావిద్యార్థి పావుగంటకాలము పరుగువ్రుటకు జేతు విధించబడును. ప్రాంత పద్ధతులను తమతోడి విద్యార్థుల కంటె తామధికమని విజ్ఞపింతురు. మిత్రత్వభావమున తమయోజనాస్థమున నున్న విద్యార్థులకు మాన్యములై యుండును. విద్యార్థులు గూడతమ ప్రాంత పద్ధతులను గొర్రుములి యాతనికన్నవృద్ధుడగును స్వల్ప సమయముల సేనవును. అధికభోజన చేయకుండుటకు తక్కిన భోజనములయందు యుట్టెను పాఠశాల విద్యార్థుల పరిపాలనము ప్రాంత పద్ధతులయొక్కది. అధిక భోజనవేళల యాదు ప్రిన్సిపలును తక్కిన ఉపాధ్యాయులును గూడ విద్యార్థులతో కలసి భుజింతురు. ప్రిన్సిపలు గారి పంక్తిని భుజించు గౌరవము ప్రాంత పద్ధతులకు కరుణ ప్రభావము జరుగును. భోజనములకు విద్యార్థులకు తమ పాఠశాల యందభిమాన ముంకమై, పాఠశాలకు చెందియుండుట తమభుజ్యము భావముతో నుండును. "జుమ్మట" గౌరవము పాఠశాలకు జగ్రవమునకు నుండును. "జుమ్మట" గౌరవము పాఠశాలకు జగ్రవమునకు నుండును. పాఠశాలకు విద్యార్థులయొక్క నాటకము (ప్రాంత

విద్యార్థుల సంఘమును గునవి యుద్భవిల్లగలవు. పాఠశాల కెట్టి యపకారము సంఘటింపజేడు. ఇంతవరకు పెద్దబాలురు బాలికలు, ప్రాంత పద్ధతులను చెప్పియుంటిని. ఇక నాయాతర గతులయందలి మోనిటర్లగుచ్చి కొంత వివరింపవలసియున్నది. ప్రతి యాధ్వసంవత్సరమునకును ఏతరగతి వారా తరగతి మోనిటరును వోట్ల మూలముగ నెన్నుకొందురు. నల్లబిడ్డలను పరిశుభ్రముగ నుంచి, శుద్ధము, గుడ్డము సిద్ధముగ నుండుట, ఉపాధ్యాయుడు లేని సమయమున తరగతి విద్యార్థులను నిశ్చయముగ నుంచి టాడిగాగల తరగతికి సంబంధించిన కార్యములు సూత్రమే వీరిలచే నిర్వహించబడును. పాఠశాలను జూడవచ్చినతరు మనుష్యులకు, ప్రిన్సిపలు పాఠశాలాధ్యక్షులముల జూపక ఆ కార్యమును, చేయవచ్చు ప్రాంత పద్ధతులకే జుప్పించును. ఈవిధుల నారలకు పాఠశాలనంతయు జూపి, వారిప్రశ్నములకు సమాధానముల నియ్యవలెను. ప్రేక్షకులు పాఠశాలను జూచి వెళ్లిపోవుటకు సన్నద్ధులగుసరికి వారలను మరల ప్రిన్సిపలుగారి కడకు దివికొనిపోవలెను. ఇట్టి మాన్యముల నుపయోగించి స్వపాలనావిధానమును పూర్తిగ నెలకొల్పియేడల, విద్యార్థులు పాఠశాల తమ స్వంతమని భావించురు. పాఠశాలను విడచువరకు తమ సంబంధ మాపాఠశాలతో విడిపోకుండవలెననిమననము పూర్వకముగ వాంఛింతురు. అందువలన ప్రాంత పద్ధతులను మొకటి వెలయును. నెలపు దినములలో ప్రతిసారిను అధ్యయనముకొని సాగియేసిన నీ సమాజము సమావేశమగును. ఈసమావేశములకు పోవుటకు హోస్టలు ప్రాంత పద్ధతులు మున్నగు స్వల్పమందికే గాని తక్కిన విద్యార్థులందర కధికారములేదు. ఇట్టి స్వల్పమందికే లభ్యమగును. యిది విద్యార్థులందరును చూచును. సమావేశములయందు నడచిన సమాచారమును పూర్వ గ్రుచ్చినట్లు ప్రాంత పద్ధతుల తక్కిన విద్యార్థుల కెఱింగించును. అందువలన నీ విద్యార్థుల కుత్సాహముధికమగును. ప్రిన్సిపలు నెడ విద్యార్థులకు గౌరవమివ్వించును. ప్రతియంతమునను ప్రిన్సిపలు స్వయముగ విచారించిన నతని గౌరవము క్షీణించును గాని ప్రాంత పద్ధతులనలన నది హెచ్చుగలదు. విషయము లన్నియు సమానముగ నాడెరుగును గాని తన యాజ్ఞలను విద్యార్థుల మూలకమున నమలు జరిగించును. ఇట్లు నమరుటలన నితరు స్వయముగ నేవిద్యార్థులైన నాజ్ఞయొసగుట యుండదు. గనుక ఎప్పుడైన నాతడు స్వయముగ నే విద్యార్థులైన నాజ్ఞాపించినచో నట్టియజ్ఞకు గౌరవాధికృత యుండగలదు. తమ యుపాధ్యాయులు తమతోడ కలసి మెలసి యుండవలెనని విద్యార్థుల పేక్షింతురు. దృఢమై, వయోపరి పూర్ణమగు పరిపాలనమును గూడ నపేక్షింతురు. కృతకముగ నమరము విద్యార్థులయందుండిన నిట్టిస్థితి యేర్పడును.

వీడెల్లు విద్యా పాఠశాలయందు మొదటి వివరించిన ప్రాంత పద్ధతులయొక్క మున్నది. బాల్యదశయం ప్రాంత పద్ధతులను మున నేమ విద్యార్థులకు చెప్పితిని. ఇంగ్లాండులోని నేకమగు పాఠశాలలు వైవిధ్యమున నమరుటలనున్నవి. స్వచ్ఛందమై పుష్కరమగు తమ విద్యార్థులను ప్రసరించుచుంటుంటే ఎక్కి-డె మొలిమన్న (ప్రాన్సు) మున్నగు వారి పాఠశాలలె తమ నూతన పాఠశాలల కాదగ్గ మొనర్చుకొనిరి. వీడెల్లు పాఠశాలలకంటె పాఠశాలలు చాలకాలము క్రితముననే హిందూదేశమున వెలసియుండిన చాలయుక్తము నుండెడిది.

రుమేనియా రంగరంగమున మిత్రమండలి వారి విజయము

లండన్, జూలై 26:—రషియను వాయువాత్మ లిట్లు ప్రకటించుచున్నది:— 24, 25-వ తేదీలలో రుమేనియను 1000 మంది శత్రువులను 33 ఫిరంగులను 17 మరఫిరంగులను 10 మందుగలను ప్రయోగించు పనిముట్లను మరకొంత యుద్ధ సామగ్రిని వశముచేసికొనిరి. రుమేనియను చంగమున రషియనులు కూడ వేయిమంది జన్మకులను 24 ఫిరంగులను స్వాధీనము చేసికొనిరి.

రుమేనియను బుడీలలో మృతినొందినవారి సంఖ్య లండన్, జూలై 26:—30,000మంది రుమేనియను బండ్లు మృతినొందిన ఆస్థిమయ జంతువులు తెలిపిన బ్యూటీమెండ్ సమాచారములను చూచుచున్నది. 100 టికి 90 మంది బండ్లు విడిచిపెట్టబడుచు దుర్భక్తకార్యభావములే దినంకరులైరి. కొంతమంది సెంట్రల్ గర్లను, మరకొందిన బ్యాల్బెన్స్ నియు, హుయిడ్ గర్లను గుర్తింతురై.

సయాము

సయాములో శత్రువర్తకము. యంత్రములు పాడగుట. లండన్, జూలై 26:—ఆస్ట్రేలియా జర్మను పొగయోడలలో ఏవో ప్రేలి ఆ పొగయోడల యంత్రములు పాడైనట్లు 23 వ తేదీని బ్యాంకుకు నుండి తెలివార్తలువచ్చినవి. యుద్ధ మంత్రమును వరకు శత్రుజనలలో పురుషుల నందరిని నిర్బంధ వాసమున నుంచెరి. శత్రువాహినయంతయు ఆపుజేయబడును.

ఆస్ట్రేలియా

ఆస్ట్రేలియా పార్లమెంటు యుద్ధకాలయందు లభించిన లాభములపై పన్ను విధించుట. మెల్బోర్న్, జూలై 26:—వైనుదహరించబడిన శాసనమును చెడవసారి ప్రతినిధుల సభలో ప్రవేశపెట్టుచు 1916 సం॥ జూన్ 30వ తేదీతో ఆంక్ష్యమును సంవత్సరమునకు నూటికి 50 చొప్పునను, అటుపిమ్మట నూటికి 75 చొప్పున విధించబడునని కామన్స్ వెల్లు కోశాధిపతియగు సర్, జూన్ పార్లమెంటుగా తెలియజేసిరి. యుద్ధమునకు పూర్వము కలిగిన లాభములకును యుద్ధమారంభమైన పిదప గలిగిన లాభములను జూచి యుద్ధమాదిగ అధికలాభమును తీయవారందరికి ఈపన్ను విధించబడును. ఇట్టిపన్ను వ్యవసాయవారులకు, తోట కాపులకును, దుర్బకాల వారికిని తనె. రకరకము జేయువారికిని విధించబడవలెనని.

విమాన యుద్ధము.

బ్రిటిషువారిట్లు ప్రకటించుచున్నార.— వాతావరణము ప్రతికూలముగ నుండుటచే విమానములలో పోరుటకు కొంచెము అవాంతరము కలిగెను. జర్మను విమాన మొకదానిని నేలగుల్పితిమి. మావిహాన మొకటి కాన్పించుటలేదు.

Central Provinces Kumbha Mela at Allahabad. A Railway Warning.

NAGPUR, July 26. The following Press communique is issued by the C. P. Government for the benefit of pilgrims intending to proceed to forthcoming Kumbha Mela at Allahabad:—Owing to heavy coal traffic the East Indian Railway will not be able to arrange for additional passenger or special trains for pilgrims proceeding to or from that Mela. Intending Pilgrims are, therefore, warned not to undertake the journey.

United Provinces All-India Congress Committee. Forthcoming Bombay Meeting.

ALLAHABAD, July 26. Of the 16 United Provinces members of the All-India Congress Committee it is expected that 11 will be present at the meeting at Bombay on Saturday, viz, Pandit Madan Mohan Malaviya, Pandit Motilal Nehru, Dr. Taj Bahadur Sapru, Mr. C. Y. Chintamani, Pandit Gokaran Nath Misra Mirza Samiullah Beg, Munshi Narayan Prasad Asth n., Munshi Iswar Saran, Rai Krishnaji, Pandit Hirday Nath Kunzru and Mr. Sanjiva Rao.

Bombay Bombay Legislative Council.

POONA, July 26. At the resumed sitting of the Bombay Legislative Council to-day H. E. Lord Willingdon presiding, the Hon'ble Mr. V. J. Patal's Bill on free and compulsory Primary Education in municipal areas of the presidency was read a first time, and referred to a Select Committee. Almost all speakers supported the principle underlying the Bill while many non-officials criticised the clause inserted in the Bill to satisfy legal requirements. His Excellency wound up the debate in a sympathetic speech in the course of which he said:—As the head of the Presidency it has been a severe blow to me to feel that our finances have been curtailed owing to war. I am certain when the war is over this question of compulsory primary education will have to be seriously and comprehensively considered, not only by this Government but all over India. Only if we educate our children we shall be able to raise an educated public opinion, without which general administration is severely handicapped. Another matter that came up before the Council to-day was Mr. Patal's resolution for the appointment of a committee to enquire into the public expenditure of the presidency. The resolution was lost 12 voting for and 33 against. Speaking on the subject Lord Willingdon said that the resolution was a vote of censure on the Government and added that the moving of such resolutions was getting into a habit.

Speaking this evening at a largely attended Bengalee regiment Recruitment Meeting presided over by General R. C. Strang, Dr. S. K. Mukherjee announced that part of the Bengalee Battalion underwent training at Karachi. General Strang and Colonel Boudier made subsequent appeals to young Bengal not to lose the opportunity of fighting side by side with the allies.

THE GREAT WAR

Germans Capture Stanislaw

Russian Retreat Continues

Irish Convention Adjourned

[Reuter's Agency.]

Great Britain

FOOD CONTROL.

Sales and Distribution to be Regulated. A Ninepenny Loaf Assured.

LONDON, July 26.

In the House of Commons Mr. Clynes (Lab. Member) on behalf of the Food Controller, foreshadowed a far-reaching scheme of local control in regard to food sales and distribution. The Government were taking over all important flour mills, which would supply the bakers at a price which would enable the sale of a ninepenny loaf, which would be compulsory. An exchequer subsidy would meet the difference between the purchase and the sale price of wheat by the mills.

Mr. Clynes said that the Food Controller was impressed by the necessity of securing an overseas surplus and had arranged for the acquisition of stocks of wheat and a minimum monthly accommodation as a first charge on British shipping. Steps were being considered to discontinue competition between Army and Civilian food-purchasers.

Loans to Allies & Dominions. Correct Figures.

LONDON, July 26.

Mr. Bonar Law corrects his statement in the House of Commons on Tuesday as regards loans to the Allies and Dominions. It should read: - The total advances to the Allies were £1,025 millions and in addition £146 millions were made to the Dominions, the total thus being £1,171 millions.

Allied Socialist Conference. To be held in London.

LONDON, July 26.

A meeting of Russian representatives and British Labour representatives of all sections decided to hold an Allied Socialist Conference in London on August 9th.

Russian Candour Inspires Hopes.

LONDON, July 26.

The candour of the Russian communiques in admitting the instability of troops and their references to the valour of officers and several regiments, notably the Battalions of Death, are inspiring hopes in London and Paris of an eventual Russian revival. A telegram from Petrograd emphasises that the Germans struck at a point which they knew to be shaking because it was defended by mainly Petrograd regiments undermined by the machinations of German agents.

British Opinion on the Situation.

LONDON, July 26.

Most newspapers refrain from commenting on the Russian situation preferring to await developments. The general belief is that nothing less than what has happened would make the people realise the gravity of anarchist and German propaganda. Now that the country knows that Germany is secretly and openly exploiting its internal chaos to the utmost it is hoped that there will be a great revulsion of feeling against the forces of disorder and in discipline. Regarding the military situation, experts think that, in spite of the apparent walk-over in Galicia, the fact that immense operations have begun on the whole Russian front raises perplexing problems for Germany in view of possibilities on the Western front in the near future.

Choice of Chairman Approved.

LONDON, July 26.

The feeling in Dublin is more hopeful regarding the Convention. The choice of Sir Horace Plunkett is approved. He has intimate knowledge of all sections of the Irish people and is respected by all. He is entirely detached from recent party politics and is a life-long worker for the practical regeneration of Ireland.

The Tea Industry.

A Question of Canadian Imports.

LONDON, July 26.

In the House of Commons Sir John Rees suggested that, as Australia had prohibited the import of China and Java teas, in order to help Indian and Ceylon growers, who were at present to a large extent deprived of the home market, Mr. Walter Long might suggest to the Government of Canada the propriety of taking similar action in view of the fact that the Dominion was now importing quantities of the Java leaf.

Mr. Steel-Maitland replied, "I do not think that representations could usefully be made to the Canadian Government, and, if facts are as stated in the question, the Canadian Government will doubtless duly consider the matter". He added that, during the

year ended March last, which was the latest period for which statistics were available the imports of Java tea into Canada did not exceed one per cent of the total imports.

Condition of Market and Future Prices.

The "Times" says there is now a keen demand for a better class tea, especially D. for which the price is not fixed. 1s. 8d. and 1s. 9d. is at present being paid for D. Ceylon and Indian teas, respectively, which means a retail price of 3s. 6d. or 4s. or more a pound in distant parts of the country. On the contrary, considerable amounts of the lowest priced teas have been withdrawn because, minimum prices were not bid. Dealers are surprised at this because they are convinced that, unless far more tonnage is allotted to tea in the immediate future, there will soon be a shortage of even the lowest grades. Intimation that buyers must not expect to bid for more than forty per cent. of their purchases during the statutory period from July 1915 to June 1916 confirms this view.

Mr. Montague and the Press.

LAHORE, July 26.

LONDON, July 25th.—Mr. Montague addressing his constituents expressed difference to the criticisms of the Press and likened himself in this connection to Mr. Lloyd George, Lord Kitchener, Mr. Balfour and Mr. Churchill. The press he said had already coupled his name with that of Mr. Churchill. (C. & M. Gazette)

Control of Tea.

LONDON, July 26.

In the House of Commons Mr. Clynes stated that a scheme for taking over full control of all supplies of tea arriving in England was being drawn up in consultation with representatives of traders concerned. This would provide for securing benefit of reduced prices to consumer.

Irish Convention Adjourned.

LONDON, July 26.

Press Bureau states that the second meeting of Irish convention appointed a preliminary procedure committee. Convention then adjourned till August 8th.

Killed in Action.

LONDON, July 26.

Brigadier General J. A. Tanner has been killed in action.

France

Weekly Nav 1 Return No Vessel Sunk.

LONDON, July 26.

PARIS.—During the week 1,063 vessels arrived at French ports and 937 left. No vessel was sunk; six were unsuccessfully attacked.

Capital Punishment for Espionage.

LONDON, July 26.

PARIS.—Dancer Marguerite Zell known as "Matahari" born in Dutch East Indies has been sentenced to death for Espionage.

Russia

Serious Situation in Russia.

Grave Disorganisation of Forces

Commanders Suggest Drastic Measures.

LONDON, July 26.

A wireless communique says: The Commanders of the Russian armies on the south-western front have sent a message to the Prime Minister and the Minister of War, pointing out that capital punishment for traitors and deserters is necessary to restore discipline in the armies. The Seventh Army, which initiated the offensive, is now in flight. The Eighth Army, which took Hlitz and Kalusz, has been forced to retreat, its right flank being exposed because cowards and those of faint heart had fled.

Growing Support for Government.

Soldiers Demand an Enquiry.

LONDON, July 26.

The latest telegrams from Petrograd show that the country generally is rallying to the support of the Government. M. Kerensky is receiving shoals of messages from all parts, from military and other quarters expressing sympathy and devotion. Soldier delegates from the front are demanding an inquiry into the recent happenings in Petrograd, especially the garrison's

TELEGRAMS.

apathy towards the Government. It is alleged that the Council of Workmen's and Soldiers' Delegates still contains Maximalists. The Council has defeated a vote of confidence in its executive and the demand is growing that the latter should purge itself of dangerous elements.

Government's Measures.

To Meet the Situation.

LONDON, July 26.

PETROGRAD.—The Government is suspending newspapers inciting to disobedience of military orders and acts of violence. The Editors will be tried. A decree creates on every front a revolutionary Court-martial each composed of three officers and three privates to deal with mutinies, disobedience, treachery etcetra. The Government is convoking a conference at Moscow of delegates of principal representative bodies in Russia to consider the country's position. Judiciary is taking measures to bring to justice all organisers of recent revolt against the Government. M. Kerensky in an interview said death penalty at the front was absolutely necessary; alternative was sacrificing army to traitors.

America

Canada's Conscription Bill.

Composition of Majority.

LONDON, July 26.

OTTAWA.—The majority of fifty-eight by which the Conscription Bill passed the House of Commons included twenty-two Liberals, Quebec voted solidly against with the exception of Mr. Sevigny, Minister of Inland Revenue, and the Deputy Speaker Mr. Rainville. Only four English-speaking Members for West Quebec province opposed the third reading of the bill. The measure is expected to pass the Senate to-morrow.

New Canadian Loan.

Negotiated in U. S.

LONDON, July 26.

NEW YORK.—A Canadian Loan of a hundred million dollars for two years has been negotiated with a Syndicate including Messrs. Morgans and Messrs. Brown Brothers.

The Canadian Parliament.

Increased Income-Tax Proposed.

LONDON, July 26.

OTTAWA.—Sir William White Minister of Finance, introducing the taxation of income in the House of Commons, said that the measure had become necessary owing to the proposal of the Conscription Bill to increase by a hundred thousand men the Canadian Overseas Forces. "No matter at what cost in men and money, we believe it to be the high purpose of the people of Canada to persevere to the end." The Bill proposed to exempt married men's income up to three thousand dollars annually and unmarried men's without dependents up to two thousand.

Incomes over those figures respectively would be taxed four per cent. There would also be an additional super-tax running from two per cent, upon incomes between six thousand and ten thousand up to twenty-five per cent on incomes over a hundred thousand.

Siam

Enemy Shipping in Siam.

Machinery Found Damaged.

LONDON, July 26.

A telegram from Bangkok, dated 23rd instant says that the machinery on the Austrian and German steamers has been damaged by small explosions. All male enemies have been interned for the duration of the war and the enemy businesses will be wound up.

Australia

Australian Parliament.

War-Time Profits Tax Bill.

LONDON, July 26.

MELBOURNE.—Moving the second reading of the War-time Profits Tax in the House of Representatives, Sir John Forrest, the Commonwealth Treasurer, announced that the tax would be fifty per cent. for the year ended June 30th, 1916, and seventy-five per cent. thereafter. The tax would be levied on excess profits during the war compared with pre-war profits. Exemptions would include agriculture, fruit-growing, dairying, and allied businesses.

Italy

German Offensive.

LAHORE, July 26.

LONDON, July 25th.—The correspondent of Central News at Rome states that the military authorities there gather that the offensive in the east is purely German and that the Austrian opposition to Italy has not diminished — (C. & M. Gazette).

Greece

German Help to Gounarists.

LAHORE, July 26.

LONDON, July 25th.—The "Tribuna's" Athens correspondent states that the King has signed the order for the convocation of the Chamber. It transpires that the Gounarist Government obtained 80,000,000 francs from Germany. — (C. & M. Gazette.)

TELEGRAMS.

Germany

Casualties in Rumanian Prisoners.

LAHORE, July 26.

LONDON, July 25th. — A message from Jassy states that the returns received from Austrian and German sources show that 30,000 Rumanian prisoners have died, 90 per cent of them in prisoner camps from physical exhaustion. Some died at Cambrai some at Valenciennes and some at Douai. — (C. & M. Gazette)

Rumania

Allied Success in Rumanian Front.

LONDON, July 26.

A Russian wireless communique says the Rumanians on 24th and 25th took over a thousand prisoners, thirty-three guns, seventeen machineguns, ten mine-throwers and much material. The Russians also on Rumanian front took a thousand prisoners and twenty-four guns.

British Front

A Successful Raid.

LONDON, July 26.

This afternoon's communique from F. M. Sir Douglas Haig reports a successful raid southeast of Armentiers.

War in the Air.

LONDON, July 26.

British Communique says:—Weather interfered with air fighting. We brought down one German machine. One of ours is missing.

French Front

Battle For the Aisne Heights.

German's Fruitless Efforts.

LONDON, July 26.

The tremendousness of the Germans' fruitless and most costly efforts to capture the Heights on the Aisne, which the French have regained, is only now beginning to be fully realized. It transpires that two German armies—von Boehm's and von Bulow's—comprising eight divisions, three of which were Prussian, three Westphalian, one Bavarian, and one Baden, numbering approximately a hundred-thousand men, participated in the general assault from Cerny as far as the Craonne Plateau. The principal effort was directed against the Craonne Plateau. The German losses were very heavy. The celebrated Twentieth Brandenburg Regiment has almost disappeared. The French losses were comparatively light.

Craonne Plateau Retaken.

LONDON, July 26.

PARIS — A French semi-official statement shows that it was a smashing attack in the best French style on July 24th which regained in one hour the dominating positions on the Craonne Plateau, which the enemy took four days to conquer at the cost of sanguinary losses. The statement adds:—The German high command, following its customary method, has hitherto not mentioned this defeat. On the contrary, it actually stated in yesterday's communique that the attack on Craonne failed. Comment is needless.

Crown Prince's Second Verdun.

Meaning of French Aisne Success.

LONDON, July 26.

The French success on the Aisne Plateau prefigures a second Verdun for the Crown Prince, who has sacrificed troops recklessly in over fifty battles since the 5th May in a vain attempt to break through. He only succeeded in gaining a footing in some first line elements, but the magnificent defence of the French caused the attacks to cease on Tuesday. Then a dashing counter-attack yesterday recovered practically the whole of the ground.

Enemy Deprived of Gains.

LONDON, July 26.

Reuter's correspondent at French Headquarters shows that the magnificent counter-attack on the 24th resulting in the throwing of the enemy out of the Casemates Plateau has practically deprived him of the gains which temporarily afforded, a coveted view point over the French positions. He has nothing to show for his great effort except thousands of casualties. The very pick of the Germans were unmistakably defeated.

Discontent in Crown Prince's Army.

LAHORE, July 26.

LONDON, July 25th. — A correspondent on the French front states that there is some discontent in the Crown Prince's Army. Ordinary troops complain that Stoss-troopers are decorated and rested although they do not remain for dangerous work of holding gains. Horse-trappers on the other hand complain that second and third waves of assaulting troops do not follow them up more quickly. — (C. & M. Gazette)

Enemy's Vain Attempts.

LONDON, July 26.

French Communique says:—The Germans were very nervous at night. They resumed attack obstinately last evening on a front of three kilometres from the region east of Hartebise to the region south of Labovelle. The enemy although he threw large forces into action was only able to penetrate after incredible efforts and very high losses, some elements of our first line, south of Ailles. Our fire smashed

repeated assaults at Hartebise farm and farther south. After intense bombardment the Germans rapidly and violently attacked Monthaut in Champagne. The fight lasted all night but gallantry of our troops prevented the enemy from advancing. On the contrary, during a successful operation north of Auberville we entered unoccupied German trenches and continuing our advance engaged in lively fight inflicting appreciable losses on the enemy. Reciprocal cannonading continued violently on the left bank of the Meuse.

Russian Front

Germans Occupy Tarnopol and Stanislaw.

LONDON, July 26.

A wireless German official message says:—The Russians refrained from re-attacking and our advance was uninterrupted. The Kaiser watched the troops repulse a strong Russian attack between Tarnopol and Trembowla. We assaulted, capturing heights on the east bank, and repulsed the Russians attacking in deep echelons. We captured Tarnopol and are nearing Bucacz. We have also captured Stanislaw and Nadworna. The Russians penetrated our lines in the Susia Valley but were immediately brought to a standstill.

Disaffected Troops Cause Further Retreats.

LONDON, July 26.

A wireless Russian official communique says:—Northward of Krevy our detachments occupying enemy trenches retired owing to powerful artillery bombardment. The Guards Corps, with the exception of the Petrosky Brigade, voluntarily retired at Tarnopol. The Petrosky Brigade is faithfully giving battle south-east of the town. The enemy has crossed the Sereth and is driving the Russians back on the Snykowiec River - Gniezna - Trembowla line. We offered great opposition eastward of Myszkowice. The Germans continued the offensive between the Sereth and Strypa. Three of our divisions, northwest of Romanov, retreated to the rear. The Germans forced us to retire in the region of Olesha despite the gallantry of one infantry division and two cyclist battalions. Southward of the Dniester as far as the Carpathians our retirement has continued. We are engaging in resguard actions. Stubborn bayonet-fighting took place in the streets of Stanislaw. The inhabitants on the balconies and at the windows threw hand-grenades at our troops as they departed.

INDIAN TELEGRAMS.

From Our Own Correspondents

By Wire.

Simla

N.-W. Frontier Trouble.

The Michmand Blockade Raised.

SIMLA, July 26.

The blockade to which the Mohmands have been subjected since September 1916 has resulted in their submission on the terms dictated to them by the Government. It has thus fulfilled its purpose by bringing about a wholly satisfactory settlement with the tribe and has accordingly been raised. Under one of the terms of the agreement the Mohmands have accepted responsibility for the policing of the blockade line by tribal agency an arrangement, which it is hoped will prevent a recurrence of the lawlessness which necessitated the blockade.

Central Imperial Indian Relief Fund.

Statement of Receipts and Expenditure.

SIMLA, July 26.

The total sum received by way of subscriptions to the Central Imperial Indian Relief Fund from the date of its inception up to the 30th June 1917 was Rs. 1,25,74,000. The interest upon the sums placed at fixed deposit amounted to about Rs. 6,32,000, bringing the total income of the Central Fund up to Rs. 1,35,06,000. The expenditures up to date amounted to Rs. 70,53,000.

Gold and Silver Trinket Fund.

For Gifts for Troops in Mesopotamia.

SIMLA, July 26.

The Gold and Silver Trinket Fund, the President of which is Lady Sanderson has been started to supply extra Christmas and New Year gifts for the British and Indian troops in Mesopotamia. The appeal which the fund has issued asks every body to overhaul at once jewel cases, silver chests etc., and send all old broken and unused trinkets and silver articles to the Secretary of the fund, Government place, Calcutta. Everyone has tucked away old vases, bowls, cigarette cases, bottle tops which are never used, never looked at and provided they are real Gold and real silver, you are asked to send them in and send quickly to the fund where they will be melted down and disposed of to the Mint.

Calcutta

Calcutta News.

Personal.

CALCUTTA, July 26.

The Hon'ble Mr. V. S. Srinivasa Sastri, who was laid up with high fever, has been making satisfactory progress. He is still much too weak to proceed to Bombay to attend the Congress League Conference. The Hon'ble Pundit Madan Mohan Malaviya and Mr. Motilal Ghose left for Bombay last night. Bahu Surendranath Bannerjee is leaving to-day.

Mr. C. B. Gregson, General Manager, Midnapore Zemindary Company, has returned to Calcutta after a brief visit to Ceylon and the Malay Peninsula.

During Sir David Yule's absence in England until November, his Chair is, I believe, being filled by Mr. Gregson. There may perhaps be something even bigger as a prize-packet than the great India phosphates, Kluang rubber, or Bengal aerating gas. — (A. F. I.)

Inquiry Regarding Bengal Coal Supply.

CALCUTTA, July 26.

To-day's "Commerce" writes:—Mr. G. C. Godfrey, Member of the Railway Board, and the Hon'ble Mr. C. E. Low, Secretary to the Department of Commerce and Industry, are in Calcutta with the intention of visiting the Bengal coalfields to-day, to-morrow and the next day to discuss the question of coal supplies with mineowners and managers. I am informed that these gentlemen will spend four days in the coalfields. But it is very doubtful whether they will ever reach the fields in their official capacity. The Mining Association object to the projected tour, and they are held up in Calcutta having wired to Simla for instructions. It would be much better if the visitors went for their information to the heads of the colliery firms direct, who have all the items they want.

Admission of Foreigners.

To Membership in Chambers of Commerce.

CALCUTTA, July 26.

The question of admission of foreign persons, firms and companies to membership of British Chambers of Commerce has been under discussion in various chambers throughout the empire almost since the outbreak of the war. No general rule or limitation has been however suggested and it is accordingly necessary for each individual chamber to take such action as may appear to be most fittingly adopted to its particular circumstances and conditions. The committee of the Bengal Chamber of Commerce hold that the experience of war has shown it to be imperatively necessary in the interests of trade and commerce of Bengal, that the chamber should be unmistakably defined by its constitution as a British organisation. They do not mean to suggest that in no circumstances should other than British persons, firms and companies be elected to membership. They would only go to this length in respect of subjects of states at present at war with the empire. Other foreigners might still be eligible for election as they are now, but their membership should be terminable at any time on occasion arising. To enable these principles to be put into practice it would be necessary so to alter the constitution of the chamber as to provide (a) that subjects of the present enemy countries shall be deemed to be ineligible for election, (b) that the committee shall have power to require all candidates for election to submit evidence of their nationality and (c) that suitable provisions for terminating membership of foreign members shall be framed. Necessary alterations in articles of association as suggested by legal advisers have been circulated among the members of the Chamber.

Indians Trading Under European Names.

C. T. A's Protest.

CALCUTTA, July 26.

The Calcutta Trades Association has addressed the Government of Bengal Financial Department as follows on the subject of Indians trading under European names and titles. The assumption by Indians of European names for trading purposes is largely if not wholly, induced by the anticipation that such names will by inspiring greater confidence, tend to increase business and ensure extended credit in wholesale transactions and the committee are of opinion that the practice is not common to Calcutta alone, but applies equally to all presidency towns throughout India and in a lesser degree to larger towns. The committee therefore submit that the practice is productive of harm and injury inasmuch as (a) firms in England and other countries are misled in correspondence on business matters by titles and signatures of European names by those who assume them; (b) bankers are similarly misled by signatures on documents believing that firms or individuals subscribing assumed names are Europeans; and (c) people residing in mofussil and district are also misled in their dealing with those persons who assume European names. In this connection I am to draw your attention to the Registration of Business Names Act which has recently come into force in the United Kingdom, whereby all persons carrying on business in the United Kingdom must trade under their own names or submit to registration. The committee are of opinion that an act drawn up on similar lines is very necessary in India in order to check effectually the practice resorted to by Indians, thereby not only deceiving the people but also rendering it difficult, where recourse to law is necessary, to trace the actual proprietors. The committee are in a position to furnish if it be considered necessary, concrete example of so styled European firm, the owner or partners of which are native of India. The only manner in which this undesirable state of things can be remedied is by the introduction of the Registration Act.

Punjab

Indian Bank Companies.

Progress Reports.

LAHORE, July 26.

The report of the Joint Stock Company, Punjab, for 1916-17 shows an increase of paid up capital of Rs. 72,71,590. All this is mainly due to the activities of one big English firm of bankers.

The Trust of India Ltd., Simla, registered on the 1st May 1916 as banking company shows a paid up capital of 19,10,000. The Associated Hotels of India, Ltd., Simla registered on the 9th August 1916 as a Hotel Restaurant Co., shows a paid up capital of fifteen lakhs while Banyan Trust Ltd., Simla registered as a private company on the 17th July 1916 to enter into partnership with Messrs. Doulton Bros., Bankers of London and to workers capital has got a paid up capital of Rs. 20,76,000. The Alliance Bank Ltd., Simla, also has raised a paid up capital by about 5,80,000. The Registrar of the Joint Stock Companies observes that the increase in the paid up capital is very important in view of the efforts that are being made to effect industrial revival in this province.

స్వారాజ్యభవము.

హే! ఓం తచ్చంయో రావ్యశేమహే! గాతుంయజ్ఞాయ ||
గాతుంయజ్ఞ పతయే! దైవీ స్వస్తిరస్తుతః |
స్వస్తిరస్తుతః! ఊర్ధ్వంజిగాతుభేదజం |
శంసోఽస్తుద్విపక్షే! శౌచభుష్పదే || ఓం శాస్త్రాభ్యాసః ||

16-వ తేదీ సుదినము స్వారాజ్యసంఘమును స్వారాజ్యోత్సవమును మహాత్మామామో నిర్వహించినది. ఏ దినమున దేశసేవారతులు, గాజభక్తిపరులు, న్యాయపథవర్తనులు, దివ్యజ్ఞానవిలసితులు, నిర్దోషులు, నగు శ్రీ బిసెంటమ్మగారును తత్సహకారులును అధికారశాసనమున బద్ధులయి ప్రవాసదండనమునకు బాత్రులుగా చేయబడినో నాడు స్వారాజ్య విజయము ప్రారంభమయెను. ఉదకమండల సానువుల నుదయించిన వెంటనే ప్రభువర్త్యుల కాసన నిర్మాణసభాచరమోపన్యాసరూపమగు కాలమేళుము భారతదర్శన ప్రాయమై బరగ విబృంభించెను గాని, కాలుమొగులు నైతము భక్యజీవనదంబులై యమృతంబుకన్గింపుచు, విద్యచ్ఛక్తిపరిగుంభితవిద్యోతమానభిద్యోతలతాళేన విలసితులై వెలుంగుట స్వభావ సిద్ధమై యున్నది. జడిగుంటిని జెడగొండలు విటిసి పిడుగులు తాలినపిదప, నింగి, యభినవభాను మరీచికా గంధుటిత మగు నింద్రచాప దివ్యప్రభావిభాసితమై వెలుంగు తీవని భారత వహ్నింతరితము స్వారాజ్యసన్ధి దివ్య సుమహాపరికాంతమై దుర్నిరీక్ష శోభావిలసితమై విరాజిల్లుచున్నది. స్వారాజ్య కేతనము పారిచారూప విస్ఫూర్తిని పలురంగుల మెలుంగు తీనుచుచూపఱలో చనంబులకానందంబుగూర్చుచున్నది. జాతీయ భావము నూతనవిద్యచ్ఛక్తిప్రపూరితమై తేజిల్లుచున్నది. భారతభావి భాగ్యోదయమునకై ప్రవాసమున యోగముద్రపడించిన యుదక సందలాశ్రమమున దప మాచరించుచున్న మునిత్రయ మయొక్క పవిత్రనికేతనమున గూడ స్వారాజ్యభవము నెల కొల్పబడి యునదినము బూజింపబడుచున్నది. నీలగిరి వాతావరణము పునీతమై నిమగ్నమై స్వారాజ్య వైజయంతీ శోభాపరికాంతమై యత్యంతము శోభిల్లుగాత! భారతవహ్నిక సులందలు నాభాలగోపాలము రాజభక్తి నిరతులయ్యు దేశ సేవారతులయి యాంగ్లసామ్రాజ్య పారత్వ్య సంప్రాధిచే మించిన స్వారాజ్యసంపాదనా దృఢమతులై తేజిల్లుచుండు గాత! నిష్పంధావాసదండనముల వలన ప్రభుచింతిత కార్య వివర్యయములే మెండగుచున్నవి. సంశయములు దులైను. సారము బయల్పడెను. స్వారాజ్యమునకును స్వపరిపాలనమునకును ధర్మైక్యభావము గోచరమయ్యెను. హృదయముల నావరించుచున్న భయగ్రంధివిడెను. పలు తెగలవారందఱు దిగులువాసి. పగల తెగలూర్చి బొగులుపిడి మగటిమితో గమకించి ముటాముటిగ సాంతిపుటెలుబడిసి డెమునీడకు గడగ సాగిరి. కాలరభావమున భీతిగాని ప్రజానేతలు కంపిల్లుటకు బదులు దేశోద్ధరణమునకై బద్ధమైతితో సన్నధులై ప్రత్యాపిషపాదమున మోహరమున నిల్చి యున్నవారలు! ప్రజాభిప్రాయములు అనివార్యభంగిని సువ్యక్తములైనవి. మంకాను గతయగు భారతసంఘదాదేవి కరుణతో కరణము భరణముగా గల భూస్వామివర్గమును దలపోయకుడు! ప్రజాస్వాతంత్ర్యము పట్లసహజవైరము బూనువారి సానుభూతి లేదనిచింతింప నేల? పాలకాభిప్రాయానుసర పక్షమున వింబ ప్రతినిధి న్యాయమున సంపరించుటయే ధర్మమని జమిందార్లు యోచించు వారలు. ప్రజల యజ్ఞానాంధకరమున గారి సామంత సంపదలు విజృంభింప జాలవు. సేయయందును గోమునందును దృష్టాంతములు మెండు. అట్లు గానినో చారిత్రికభంగము వాటిల్లును. కాని యుద్ధార మనస్కులగు గొందఱు భూస్వాముల సందేహస్థులి యాశ్చర్య విహార జనకంబుగా గన్నట్లుచున్నది. భాండాగార మాన్యతర మస్థిమార్గర జమిందార వారముగ తాను గలికముగా స్వనామ ప్రకటనము జేయుచున్నది. విద్యాధికులమంచు గర్వించి మించువారలు గూడ గొందఱు వక్రగతుల జరించుట కడు శోచనీయము. ఆనేతు శీతాచల పర్వంతము ప్రజాభిప్రాయముల నకుంతిత రీతిని యుచ్చస్వరమున వార్తాప్రతికలు ఘోషించుచుండ న్యాయమనుషేగ నన్యాయవాదములు సేయు న్యాయపత్రికయు తచ్చానూ ప్రతికల ప్రతిఫలమగు నాంధ్రప్రకాశికయును, నాత్మీయ ప్రభావాభివ్యక్తమున నుపాంగుట హాస్యాస్పదముగా దోషక మానదు. న్యాయపత్రిక వర్ణనీయమే! భారత జాతీయైక్యము వీనికి దుర్నిరీక్ష్యమును దుర్భరముగా దోషపచ్చును. కాని యంతఃకలహముల దహించి నిర్మూల ప్రతాపమున సలితయింపక మానదు. స్వారాజ్య ప్రతిపక్షులుగూడ సర్వపరిపాలన మాదగ్గరూపమున ప్రతిష్ఠింప దగినదని యంగీకరించిరి. తదను ప్రాప్తికి వలయు మార్గము తెన్వితా

గర్వితులుట! ఛాయలకలన గాని ప్రతిచ్ఛాయల వలనగాని యాయంతము దేట పడలేదు. రాజ ప్రతినిధిగాను మానము ద్రవగించిరి. రాష్ట్రపాలకులు మాత్రము ప్రత్యక్షవిపక్షమై వలంబన నూత్రము గ్రహించిరి. తత్సూత్రము ననుసరించి సమీచినమని హర్షించిన భారతసచివులు కారణాంతరమున సభాస్థానమును వదలిరి. భారతీయుల ద్వికరణమధిగా విశ్వసించి భారతా దర్శముల నభినందించి తగురీతిని బోషించి మించిన హర్షింజి ప్రభువర్త్యుని మెనపాపేయియా సుడిగాడ్చు జుట్టు కొనినది. ఆమహాపును దోషము మనవిది ప్రేమయేగాని జేలొందులేదు. అయ్యుచానీయుని యుత్పరివేదనము మన హృదయముల ప్రేమపూరితములగ చేయుచున్నది. తన యందలి దోషవిచారము నాంగ్ల పాక్షికతక సహపాతితులగు భారతీయులు గూడ జేయవలయుననియె! ఈతృణావర్తము హర్షింజి ప్రభువర్త్యుని పాదరజము నైన సోకకుండు గాక! అట్టి నిర్మలయశోవిభాసితండు, సామంతుపాత్వ హృదయుండు, దూరదృష్టిగల రాజ్య తంత్ర నిర్వాహకుండు భారతసచివుడై శుభము లానగూర్చుగాక! భావిభాగ్య మెట్లున్నదో యోచింపరాదు. సార్వభౌమదత్తవర సంస్కరణమునను, సంక్రామ విజయోత్సవాదర్శ విస్ఫురణమునను, సమస్త నాగరికజాతీస్వాతంత్ర్య సముద్ధరణమునను భారత హృదయముల వెల్లుగువాసలు దృఢమై స్వాతంత్ర్య ప్రతిష్ఠకై సమరభూమిని ధ్వజమెత్తిన శక్యత్వాన్ని తంత్ర్య ప్రియులగు నాంగ్ల సామ్రాజ్య ధురంధరులు మనకోరిక లీడెర్లకుండురా? ఆంగ్ల విజయ ధ్వజానగతములగ స్వాతంత్ర్య ప్రతిష్ఠాపనములు జనుచుండవలదా? దేశము ప్రకాంత భూయిష్టముగ సర్వసంపత్తి మన్వితముగ బాలించుట ప్రభు ధర్మమయి యున్నది. “ప్రజాసంతుష్టియందే ప్రభుకీర్తియు, ప్రజాభ్యుదయము నందే నిజభాభాగ్యమును, ప్రజాకృతజ్ఞత యందే ప్రభుత్వ సాఫల్యమును గలవ”ని యానతిచ్చిన దయామయ హృదయ శ్రీ విక్టోరియా రాజ్ఞీ కాసనమును స్మరించి రాజ్యకార్యము నిర్వహించిన నెట్లులుండును? సార్వభౌములు, సచివులు, సామంతులు, సామాన్యులు సానుభూతితో నుగడించిన మహాదార వాక్యముల ఫలింప జేయు తరుణము తిటస్థమైనది. ఆంగ్ల రాజ్యతంత్ర్యై పుణి యీ మహా సమయమున నర్హరీతిని యాత్మీయ సచ్చారిత్రాను రూపమున మెంపు జెంది రాజ్యక్రమము నడపిన గాని యాత్మ హస్తస్యప్ర పరితన్యాస రూపమగు భారతవర్షము సృప్రకాశమున వెలుగొంద జాలదు. సామ్రాజ్యజి ముటట నాయక రత్నమును నామము సాధకంబు గానోపను. అధికారోన్నతులగు పాలక వర్గ విచ్ఛేదముల వలన ప్రకాంత భూయిష్టమును అనుమాన రాజభక్తి విలసితమగు దేశము కట్టాలవీచి విక్షోభ సంకులమై యున్నది. “పిల్లగాలుల జెడచల్లి ముడిగాత్తుల జూజగొనుట” యను తెలివీని సామెత నిక్కమై శోచుచున్నది. ప్రజాశక్తులు దుర్బిబంధనముల వలన నతీకట్టుబడునవి కావు అట్లు బంధింప దలచుట రాజ నీతిధర్మమునుగాదు. ప్రభువృత్తులకాదర్శ భేదమించుకయు లేకగమ్య స్థానము జేరుమాద్రముల యందును కాలపరిమితియందును మాత్రమీష దృఢము గాన్పించునపుడు ఉత్తమాదర్శ ప్రతిక్షణపరాయణులగు ప్రభువర్త్యు లర్హచరముల నన్వరించునముల గమ్యస్థానమును జేర్చుట ముఖ్యవిధియై యున్నది. అట్టిసభోదర్శ సమయము చేకూఱునంతవరకును ప్రజానేతలు సద్గత నేమిషణ్ణి పథముల నస్థితగతి జరియించుట విధియైయున్నది. భారతవర్ష ప్రవీతామహుడగు శ్రీయత్ దాదాభాయినాగోజీ మహాశయుడు భారతవహ్నిభూదయమును దివ్యదృష్టిని దిలకించి “ఆహ్వానితస్వారాజ్య” మృత్యు తైత్తిరీకాపనిషన్యంత్రమును ఉపదేశించి దినమునకేగి, తన్మంత్రమున క్రవణమున నిధిధ్యా సంయుల నిరతంబును జపించి శనుదమాది సన్మణము క్రంబులగు ప్రక్రమ మార్గసందర్శకమున తత్ఫలప్రాప్తి సులభసాధ్యమని జూపిన విసెంటమ్మ ప్రవాసంబుని కంపబడియె; గాని సర్వోపప్లవరహిత, “అచ్చేద్యోః మదాహోయ మచ్చేద్యోః మచ్చేద్యోః” యనురీతిని విహరించు జాతీయాంతరాత్మిక ప్రవాస దండనములవలన ఫలమేమి? భారతజాతీయ వికసనమే తన్మహామంత్రమునకు బీజము. ఆంగ్లసామ్రాజ్య స్వాతంత్ర్య సిద్ధి కీలకము. స్వారాజ్యము ప్రాప్తఫలము. విరుద్ధకారణోచ్ఛాటన తేజమున బ్రకాశింపగలదు. “తమేవభాంతి మనుభూతిసర్వల తస్యభాసాగమ్యుదం విభాతీ” అనురీతిని జాతీయాంతరాత్మ విమగ్తంకమై పంచోజ్యోతియై స్వప్రకాశమున వెలుంగుచు బహుదర్శ సందర్శనా ద్వైతానంద సంధానమున దోగుచు సన్వకార్యముల సత్కృష్టగతి దేనెల్లచేయుచు ననంతతేజంబున ప్రకాశింబగు గాత! అఖిలాంధ దాయకుడగు సర్వేశ్వరుడభీష్టుంబు లానగూర్చుగాక!! భారత తపఃఫలంబు సిద్ధించు గాత!!

ప్రథమ లక్ష్మీనరసింహము.
విశాఖపట్టణము.

దక్షిణాఫ్రికాలోని భారతీయులు.

ఎస్. ఎల్. పోలకుగాగు.
భారతీయులు దక్షిణాఫ్రికాలో నిమిషము గుడుచునప్పుడు బంధక ప్రాతమును రూపుమాప యత్నించి, హార్డింజి ప్రభువుగాను ప్రజానాయకుడై, తెల్లవారు మనవారల యెడల జూపు దౌష్ట్యమును ఖండించిరి. వీరి సహాయమువలన కఠినతయ మగు నీ సమస్యాపరిష్కారము ప్రారంభింపబడి, దక్షిణాఫ్రికాలోనున్న తెల్లవారి ఆశయములను మాత్రమే పరిగణించి, భారతీయులకు గవ్వములను గలుగజేయించుటచే గింగూ దేశవాసులందరును పానబాల్కుల పరిబుచ్చుచున్నారని గను, అచ్చటి సోదరులకు గౌరవనీయమగు స్థాన మొసంగవారు ప్రయత్నింపుచున్నారనియు, లోకమునకు వెల్లడియైనది. 1914 వ సంవత్సరమున జరిగిన సమాధానమునలగ యీ అభిప్రాయములను కొంతవరకు దక్షిణాఫ్రికాలోని తెల్లవారి గామోరించినది విశదమగుచున్నది. ఈసమాధానము, అచ్చటికి మాత్రమే భారతీయుల కష్టములం దొలగింప కారకమైనదేగాని, వారికి గల ప్రతిబంధకములను నివారింపజాలక పోయెను. కావున యీవిషయమై అధికారులు తగినశ్రద్ధ తీసికొననినో, మరల నీయిరుపక్షముల వారికి మనస్ఫుర్త లుద్భవమై, కలహములకు కారణమగును. యూనియను ప్రభుత్వమువారి కీ విషయమున కలహములను ప్రేరేపింప నెట్టి యభిప్రాయమును లేదని నేను చెప్పగలను. అచ్చటి భారతీయులు డేయముగా నుండవలెననియు, యిదివరకు జరిగిన సమాధాన నిమములను సంపూర్ణముగ కొనసాగింప వలెననియు ప్రభుత్వము వారికి అభిప్రాయమున్నటుల యొకమంత్రి నాతో నుడివి యున్నాడు కాని, యీమాటలను, యుద్ధసభయందు స్పష్టముగాను చెప్పిన సామ్రాజ్య పూర్వకమగు మాటలకు, దక్షిణాఫ్రికావాసుల సత్స్వభావమును, రాబోవు అపాయమును నాపజాలవు. తెల్లవారు ఆజ్ఞానముతో, ప్రాతఃగలు మనసున నిడుకొని భారతీయులయెడల శత్రుత్వ భావములను వ్యక్తపరచుచున్నారు. యుద్ధసమయమని సాకుజెప్పి, ట్రాన్సువాలు పురపాలనా సంఘమువారు భారతీయులకు గల కొన్ని లైసెన్సులను తీసివేసి, వీరుచేయు వర్తకము నాటంకపరప యత్నింపుచున్నారు. ఈ విధముగానే నేలూలు, కేపుకోలనీలవద్దగూడ పరిస్థితులు తృప్తికరముగ లేవు. ఎల్లెడలను భారతీయుల వర్తకము నణగదొక్క ప్రబలప్రయత్నములు గావింపబడుచున్నవి. ఈ విషయములలో యూనియను ప్రభుత్వము వారు ప్రత్యక్షముగ జోక్యము గలగ జేసి కొనజాల నవసరమిది, భారతీయుల నాయకత్వమువహించి పాటుపడుట మంచిది. ఈ విషయమై ఇండియా ప్రభుత్వము వారు యూనియను దొరతనము వారికి కాన్యదర్శి మూలకముగ గొన్ని సలహాలను బంపి, భారతీయుల స్థితిగతులను బాగుచేయ యత్నింపవలెను. మఱియు, భావికాలమున భారతీయులకు గల పురపరిపాలనా స్వాతంత్ర్యమును తీసివేసి, పురపాలనా సంఘములలో సభ్యులగు నందుట కన్వర్తల జేయుటకై రాష్ట్రీయ కాసన సభలో నొక కాసనమును నామోదింపజేయుటకై నేలూలు పురపాలనాసమితివారు యత్నములు గావింపుచున్నారు. ఇందుమాలమున భారతీయుల కష్టములు మరల ప్రారంభమగును. ముగిసిపిలు సంఘములే వర్తకమునకు లైసెన్సుల నొసంగుట కధికారము గలవగుట చేతను, తెల్లవారికిని, భారతీయులకును, వర్తక విషయముగ పోటీయందుట సహజము కావునను, యీకాసన మోమోదింపబడిన యెడల భారతీయుల వర్తకము రూపుమాసి వారల కపారకష్టములు గలుగును. ఈవిధముగ భారతీయుల హక్కులను నికారింపట, 1896 వ సంవత్సరమున భాద్యతి గలవారు ప్రభుత్వమువారి పక్షమున చెప్పిన మాటలకు ప్రత్యక్షవిరుద్ధము. జర్మనీవారు తెల్లయముతో చేసిన సంధికి వ్యతిరేకముగ వర్తించుటకు, దక్షిణాఫ్రికాలోని తెల్లవారి విధముగ నడచుటకు భేదమించుకయు గాన్పింపదు. ఇటీవల, జోహానెస్బర్గ్ లో నొక ఐకోపియను దొక భారతీయయువకుని ట్రాముబండిలోనుండి యారలకు త్రోసివేయుటచే నతకు నరణించెను. అందుగవయమై తెల్లవారిచర్యకు ఖండించుటకయి జరిగిన సమానేతమున, భారతీయులను అనాగరికులుగ జూడ తెల్లవారు యత్నింపుచున్నారని, వ్యక్తపరపబడినది. ఇట్టివర్తనమునకు, కొన్ని ముగిసిపిలు సంఘములు భారతీయ వర్తక స్వాతంత్ర్యముల తీసివేయ జూచుటయే కారణమని మాడ యాసభయొక్క యభిప్రాయము. ఇట్టికష్టములు సంభవించునందే, ప్రజలెల్లను తమ అభిప్రాయములను ప్రభుత్వమునకు కెరుకజేయవలెను. లేనియెడల 1914 వ సంవత్సరమున జరిగిన సంధి నూత్రము లుల్లంఘింపబడునకుటకు సందియమునుపంపితనలేదు. దక్షిణాఫ్రికాలోని భారతీయులు యుద్ధమున కమిత సహాయ మొనర్చి, మూర్ఖులైకా చంగమునకు రెండు పట్టాలులుబంపి, అందు తీవ్రముగపోరాడి, తమజన్మభూమికిని, వెంపురు భూమికిని గూడ భాగ్యవీనిగడించిరి.

కమలామణిలేఖలు

కల 10 అంశాలు.] పూర్వగుచ్ఛము - తయారైనది. [వి.పీ. ద్వారా 3 అ]

5 ప్రతులు వి.పీ. ఖర్చు సహా, రూ. 2-2-0.

కల 10 అంశాలు.] ఉత్తర గుచ్ఛము - ముద్రణలో నున్నది. [వి.పీ. ద్వారా 12 అ]

ఉత్తర గుచ్ఛము కొద్ది కాలములోనే వెలువడగలదు. ఈ లోపల పూర్వగుచ్ఛమును మఱి మఱి చదివి అందుగల పొందికలు, రసవంతములగు పట్లు, విశేషార్థములు, మున్నగువానిని బుద్ధిమంతులు గ్రహించి ఆనందింతురుగాక. నమలిన కొలది బయలుపడునట్టి రుచి వర్ణమాటలచే వర్ణించి తెలుపుట సాధ్యము కాదుగాదా! ఈ పూర్వగుచ్ఛమును నెమ్మదిగ చదివి సారమును సంపూర్ణముగ గ్రహించినవారి హృదయములు ఉత్తర గుచ్ఛమునకై తత్పరమగుచుండుట నిస్సందేహము. అంత్య భాషలో దొరలును మన వారును కూడ లక్షలకొలది జనులు చదివి స్వాభిమించిన యీ లేఖలవలని యానందమును ఆంధ్రలోకమందెల్లెడల వ్యాపింపజేయుట మహాపకారము గావున, ఈక్రింది యేర్పాటు చేయబడినది. ఏమనగా—

5 ప్రతులు పూర్వగుచ్ఛము తెప్పించుకొని వి.పీ. ఖర్చు సహా రూ. 2-2-0. లు చెల్లించువారికి ఉత్తర గుచ్ఛము తయారైన వెంటనే 1 ప్రతి

బహుమానముగా

పంపుచున్నాము. మఱియు, తప్పక చేరుటకై పోస్టేజి నైతము భరించి బంగీద్వారా పంపుచున్నాము.

పూర్వగుచ్ఛమును వి.పీ. గా పంపుమన్నారా? ఎన్ని ప్రతులు?

విక్రొరియూ డిపో - మైలాపూరు - మద్రాసు.

నిర్మలమైన

మలబారు సారాయి

(కొబ్బరికల్లునుండి బట్టిదొందబడినది)

కొలంబో అరకొనలెనె, ఇది మలబారులో సిద్ధము చేయబడినది.

బహు నిర్మలమయినది. ఆరోగ్యకరమయినది.

దజను గాలుగాలను బుట్లగల పెట్టెలుగ అమ్మబడును.

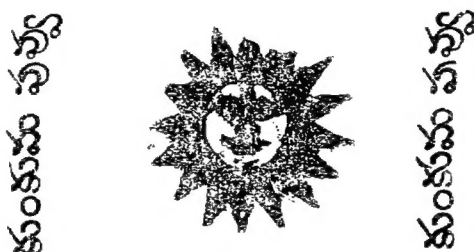
విడి సీసాలు అమ్మబడవు.

యస్. పి. సారథి, ఆంధుకో,

(826)

మదరాసు.

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్దదొరకును. కొనువారు సూర్యమార్కుగ గమనింపుడు. కరన్నాడెన్ను మొదలగునక ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ ఆంధు కోంపెనీ.

(58)

21. చామ్రుంపేటి, బాంబాయి.

అమృతాంజనము డిపో వారి
దివ్యోషధములు.

దంశ	రూ.
దంతచూర్ణము పండ్లుతోముటకు	0.2
శీర్షక సాయము మాత్రలు ఆశీర్వాదమునకు	1.4
దంతశాలహారి పండ్లుతోముటకు	0.8
వజ్రగుళికలు ధాతుపుష్టికి	1.0
జ్వరహారి జ్వరములకు సీసా 1-కి	0.12
మూలకంకకు తైలము డబ్బి 1-కి	0.12
తేలుచుండు తేలుకాటుకు సీసా 1-కి	0.8
సేత్రాంజనము కంటివ్యాధులకు	0.4
కలరామాత్రలు వాంతిభేదలకు	0.6
గజ్జిక తైలము గజ్జిచేదలకు డబ్బి 1-కి	0.8
నామకర్పూరము సీసా 1-కి	0.6
చేలకు మంగు సీసా 1-కి	0.4
తామర తైలము; తామర, తీటకు	0.4
కుంకుమ తైలము డబ్బి 1-కి	0.4
సురతిద్రావకము సీసా 1-కి	1.0
కవహరి శీతగట్టు ద్రవ్యలకు	1.4
కవహరిచూర్ణం శీతగట్టులకు డబ్బి 1-కి	0.8
నాయువుపోటుకు మంగు	1.0

దంశ	రూ.
మోహినితైలము వెండ్రుకలు పెరుగుటకు	0.12
కోవహరి వెండ్రుకలు ఊడుటకు	0.0
ఈబ్బసమునకు మంగు సీసా 1-కి	1.8
కస్తూరిమాత్రలు వెద్దసి, మంచివి 50-కి	0.10
సుఖభోగి మాత్రలు	1.0
సుఖభోగి తైలము పుండ్లకు	1.0
విశేషములకు మాత్రలు డబ్బి 1-కి	0.8
గ్రహణి మాత్రలు డబ్బి 1-కి	0.8
శిరోవేదన మాత్రలు తలనొప్పిలకు	0.12
కాశీపుండ్లకు నూనె సీసా 1-కి	0.8
శేగకు ద్రావకము సీసా 1-కి	1.0
కుసుమాది మాత్రలు, కుసుమవ్యాధులకు	1.0
చుండుకు నూనె సీసా 1-కి	0.6
కుందరితైలము, ముఖకాంతికి	0.8
పగుళ్లకు తైలము శీతగట్లకు	0.8
కర్ణశాలహారి చెవిపోటుకు	0.6
జులాది మాత్రలు మలబద్ధమునకు	0.8
జంతువాతహారి ఎమిడికలకు	0.8

అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు ఆంధు బొంబాయి.

అమృబడును

ఒక సెకండు హ్యాండు చెయిన్. డ్రైవ్. ఫియట్ మోటార్ బండి 18-20 హార్స పవర్ గలది. అమృకమునకు గలదు 10-8-1917-వ తేది లోపట కావలసినవారు టెండర్లు పంపుకొన వచ్చును. ఈలోపట అది అమ్ముడు కాకపోయి నచో ఆగస్టు 11, 12 తేదీలయందు బెజవాడలో ఏలాము వేయబడును. కావలసినవారు ఈ దిగువ చిరునామా గల వారికి వ్రాసికొనవచ్చును.

ఏ. కాశేశ్వరరావు

ఎక్సిక్యూటరు అండు బ్రష్టి, బెజవాడ.

హెచ్.టి. మహమద్ ఆంధు కో,

[723]

మదన్ పురా, బెనారస్ సిటీ.

కాశీలోనుండు అనేక పట్టు, జరి విచిత్రమయిన మంచినీరులు వీరుబహుచవుకగ సప్లయిచేతురు.

ఒకసారి ఆర్డరు యిచ్చిచూచినచో తమకే తెలియగలదు.

ప్రాణము గల బొమ్మలు

బయస్కోపులు - ఫిలములు - డేరాలు - గ్యాసుడిక మూలు - బొమ్మలకాట్టలు - గారడి పుస్తకములు విక్రయించే వనం. క్యాటలాగు కాకలెనా? (522)

బి. ఈశ్వరప్ప అండు సన్సు, విశాఖపట్టణము.

ఆత్మజిజ్ఞాసా.

శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి.

దయ్యముల సద్భావమును గురించిన శాస్త్రీయచర్చ గంధకర్త:- పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. 5.

చిన్నతైజ చక్కని గ్రంథము. కేల రు. 0-8-0

మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము పోస్టుబాక్సు 212, మదరాసు

శాకభక్షణము

భరతఖండవాసుల మగు మన మార్యబుద్ధుల బంశజులము; "ఆహింసా పరమోధర్మ" అను నీతి నెరిగినవారము గావున మేము ఈ పుస్తకము యినా ముగా పోస్టుచార్జియు మేమేభరించి పంపుచున్నాము. వెంటనే వ్రాయడు.

219 వైద్యశాస్త్రీ, మణిశంకర్ గోవిందజీ, ఆరెంకన్ గ్రామ బోవధాలయం 156, బ్రాడ్వే, మదరాసు

మంచిగుణము గల శాస్త్రీయాషధములు.

బృహత్ మంజుష్టాదిక్వాధ

రక్తమును శుభ్రపరచుటలో ప్రశస్తమైనది.

1/4 పాను సీసా రు 0-12-0.

చంద్రప్రభ గుటి

మూత్రవ్యాధులయందు అమోఘముగ పనిచేయును. తులం 1-కి రు 1-0-0.

వాసవలేహము

దగ్గునకు మంచిమందు.

1/4 పాను సీసా రు 0-10-0.

వ్యవహారములన్నియు నాంగ్లేయభాషలో జరుపవలయును.

జాంధూ ఫార్మస్యూటికల్

వర్సు

ఆయుర్వేద యాషధముల జేయువారు

బొంబాయి నెం 13.

The Zandu Pharmaceutical Works
388 The Ayurvedic Pharmacists.
Elphinstone Road, Bombay, 13.